

**ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД
ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ**

АНАЛИЗА О УСЛУЗИ СТАНОВАЊЕ УЗ ПОДРШКУ ЗА ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У АП ВОЈВОДИНИ

Садржај

Увод	2
1. Методологија и циљ истраживања	3
2. О услузи становање уз подршку за ОСИ	3
3. Збирни подаци о пружаоцима услуге и корисницима услуге у АПВ	5
3.1. Пружаоци услуге становање уз подршку за ОСИ	
3.2. Корисници услуге становање уз подршку за ОСИ	
4. Појединачни приказ пружалаца услуга/програма	18
4.1. Удружење за помоћ МНРО „Плава птица“ - Кула	
4.2. Удружење „На пола пута“ – Панчево	
4.3. Дом за децу ометену у развоју „Колевка“ – Суботица	
4.4. СОШО „Милан Петровић“ – Нови Сад	
4.5. Дом “Ветерник,, – Ветерник	
4.6. Дом за душевно оболела лица „Чуруг“ - Чуруг	
4.7. Дом за одрасле и старије „Свети Василије Острошки - Чудотворац“ Нови Бечеј	
4.8. Дом „Срце у јабуци“ - Јабука	
4.9. Дом за душевно оболела лица „1.октобар“ - Стари Лец	
5. Тешкоће, изазови, примери добре праксе и перспективе развоја услуге	52
6. Предлози за унапређење нормативног оквира и развој услуге СУП	55
7. Закључци	57
8. Препоруке	60

УВОД

Израда анализе о услузи становање уз подршку (у даљем тексту услуга СУП) је активност планирана Програмом рада Покрајинског завода за социјалну заштиту за 2024. годину, а у складу са циљевима и мерама дефинисаним Стратегијом деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022-2026. године.

Основни циљ Стратегије је остваривање права на живот у заједници корисника социјалне заштите кроз процесе деинституционализације и социјалне инклузије. Овај циљ се остварује кроз сет посебних циљева и активности које ће кроз развој услуга у заједници, обезбеђивање стабилних извора финансирања и услова за интеграцију, превенирати смештај корисника у институције, односно њихов повратак у локалне заједнице. Деинституционализација подразумева успостављање система који пружа могућности, подржавајући особе са инвалидитетом у остваривању и одржавању оптималног нивоа самосталности и друштвеног учешћа, узимајући у обзир личне чиниоце, окружење и очекивања. Да би се постигао општи циљ Стратегије, дефинисано је пет посебних циљева:

- 1) Успостављање нормативних и финансијских претпоставки за спровођење и одрживост процеса деинституционализације;
- 2) Територијално усклађен и одржив развој услуга у заједници;
- 3) Трансформација установа социјалне заштите за смештај у пружаоце услуга у заједници;
- 4) Оснаживање корисника за процесе деинституционализације и укључивање у заједницу;
- 5) Оснаживање професионалаца за спровођење и заговарање процеса деинституционализације.

У оквиру другог посебног циља Стратегије „Територијално усклађен развој и одрживост услуга социјалне заштите у заједници“ као мера, између осталих, дефинисано је и развијање СУП за различите корисничке групе у складу са процењеним потребама корисника. СУП је једна од најзначајнијих услуга социјалне заштите за успешност процеса деинституционализације, с обзиром на то да се с једне стране спречава, док са друге омогућава излазак из институције. Да би се на адекватан начин приступило планирању развоја и успостављању услуге СУП у локалним заједницама неопходно је сагледати актуелно стање у области пружања услуге, број пружаоца услуге, структуру корисника, идентификовати тешкоће и изазове у раду са којима се пружаоци услуге сусрећу као и потребе и предлоге за њено нормативно уређење. Обједињени извештај о локалним услугама социјалне заштите који ПЗСЗ континуирано израђује једном годишње, до сада су обухватили само лиценциране пружаоце локалних услуга, између осталих и услуге СУП, а овом Анализом желели смо да сагледамо и обухватимо искуства у пружању услуге СУП у локалним заједницама на територији АП Војводине, без обзира да ли се ради о лиценцираним или нелиценцираним пружаоцима услуге и без обзира на модел финансирања услуге. Осим прегледа актуелног стања када је реч о услузи СУП у АП Војводини, ова Анализа треба да да препоруке и закључке релевантне за планирање уређења нормативног оквира, начина финансирања и даљи развој и успостављање услуге у другим локалним заједницама.

1. МЕТОДОЛОГИЈА И ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА

Општи циљ Анализе је сагледавање актуелног стања када је реч о СУП за ОСИ на територији АП Војводине као и давање препорука у циљу развоја и одрживости услуге. Посебни циљеви анализе су:

1. Сагледавање података о пружаоцима услуге СУП на територији АП Војводине, материјалним и кадровским капацитетима и условима за пружање услуге, начину финансирања услуге, нормативном уређењу услуге на локалном нивоу;
2. Сагледавање података о корисницима услуге СУП у АП Војводини;
3. Идентификовање тешкоћа и изазова у раду пружаоца услуге као и примера добре праксе;
4. Идентификовање потребе за унапређењем нормативног уређења услуге и адекватним моделом финансирања услуге.

Истраживањем је обухваћено девет организација/установа које су у току 2023. године пружале услугу СУП, без обзира да ли поседују лиценцу и начин њиховог финансирања. Пружаоци услуга идентификовани су на основу података добијених увидом у базу података „Аурора“, резултате мапирања услуга и програма социјалне заштите у надлежности локалних самоуправа¹ које је Покрајински завод за социјалну заштиту спровео 2023. године.

У циљу прикупљања података сачињен је упитник за пружаоце услуге СУП који је упућен на мејл адресе 9 пружаоца услуге. Поред тога у анализи коришћени су подаци из: базе података „Аурора“, наративни годишњи извештаји о раду установа и организација пружаоца услуге као и подаци доступни на веб сајту градова и општина везани за нормативна акта у области социјалне заштите.

2. О УСЛУЗИ СТАНОВАЊЕ УЗ ПОДРШКУ ЗА ОСИ

Услуга СУП спада у групу услуга подршке за самосталан живот, а које се, у складу са Законом о социјалној заштити² (члан 45), пружају појединцу да би се његове могућности за задовољење основних потреба изједначиле с могућностима осталих чланова друштва, да би му се побољшао квалитет живота и да би могао да води активан и самосталан живот у друштву.

Корисници услуге СУП могу бити деца и млади узраста између 15 и 26 године, који по престанку смештаја у установи социјалне заштите или хранитељској породици, као и по престанку боравка у установи за васпитање деце и омладине, односно у установи за извршење кривичних санкција, не могу или не желе да се врате у биолошку или сродничку породицу, нити су у могућности да започну самосталан живот. Такође могу бити деца и млади узраста између 15 и 26 година, које немају могућности да и даље живе у биолошким или сродничким породицама, као алтернатива смештају у установу социјалне заштите или хранитељску породицу, односно ради оспособљавања за самосталан живот. Услуга је доступна и лицима леченим од зависности од алкохола

¹ Мапирање услуга и програма социјалне заштите у надлежности јединица локалних самоуправа на територији АП Војводине, Покрајински завод за социјалну заштиту, 2023 године

² Закон о социјалној заштити (Сл.гласник РС број 24 /2011, 117 /2022)

или психоактивних супстанци, старијим од 18 година. За ову групу корисника услуга се пружа најдуже у периоду до две године. Док је за циљну групу жртва трговине људима са навршених 15 година живота, услуга доступна најдуже годину дана³.

Дуготрајно, услуга СУП је доступна особама са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним тешкоћама, са навршених 15 година.

Сврха услуге за особе са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним тешкоћама јесте помоћ и подршка у стицању што већег степена самосталности који им омогућава квалитетнији независан живот у заједници. Становањем уз подршку обезбеђује се одговарајући смештај, стручна помоћ и подршка за што потпуније осамостаљивање и укључивање корисника у заједници. Становање уз подршку обезбеђује се ради спречавања коришћења услуге домског смештаја.

Услуга СУП остварује се реализацијом програмских активности којима се у складу са проценом индивидуалних потреба и потреба корисничке групе:

1. Осигурава безбедно окружење и надзире безбедност корисника:
2. Пружа помоћ и подршка у задовољењу свакодневних животних потреба:
3. Обезбеђује окружење у коме су доступне разноврсне социјалне, образовне, здравствене, културно забавне, спортске и рекреативне услуге у складу са идентификованим потребама корисника.

Услуга СУП за особе са инвалидитетом, у складу са Законом о социјално заштити (члан 206 и 209) финансира се из буџета Републике Србије, осим у јединицама локалне самоуправе чији је степен развијености, утврђен у складу са прописима којима се уређује разврставање јединица локалне самоуправе према степену развијености, изнад републичког просека.

Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите⁴ дефинише заједничке минималне структуралне и функционалне стандарде, а који представљају захтеве који се морају испунити независно од корисничких група којима је услуга намењена, изузев ако посебним прописом којим се уређују ближи услови и стандарди за остварење одређених услуга социјалне заштите није другачије уређено.

Посебни минимални структурални и функционални стандарди представљају специфичне захтеве који се морају испунити у оквиру одређене групе услуга или конкретне услуге, сагласно потребама и различитостима корисничке групе. За услугу становање уз подршку дефинисани су посебни минимални структурални стандарди а који се односе на локацију објекта и опрему, основне кадрове и број стручних радника и сарадника (чланови 94, 94 и 95 наведеног Правилника).

У погледу локације објекта и опреме прописано је да минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника. У стамбеној јединици

³ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Сл.гласник РС бр. 42/2013, 89/2018, 73/2019)

⁴ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Сл.гласник РС бр. 42/2013, 89/2018, 73/2019)

може бити смештено највише шест корисника. У једној соби смештена су највише два корисника. По кориснику се обезбеђује најмање 12 м² стамбеног простора.

У погледу основних кадрова прописано је да пружалац услуге има једног стручног радника, одговорног за организацију и координацију рада и пружања услуге за најмање три стамбене јединице. Сваки корисник има задуженог стручног радника – саветника за осамостаљивање. Минимални број стручних радника и сарадника, за кориснике лица са инвалидитетом је један стручни радник – саветник за осамостаљивање на десет корисника и један неговатељ на четири корисника.

Када је реч о посебним минималним функционалним стандарди за услугу СУП, специфично за ову услугу је да пружалац услуге сачињава план припреме корисника за пресељење у стамбену јединицу за становање уз подршку, којим се обезбеђује припрема корисника у периоду до два месеца (члан 96 Правилника), као и да се процена се врши у току припреме корисника за пресељење (члан 97 Правилника).

3. ЗБИРНИ ПОДАЦИ О УСЛУЗИ СТАНОВАЊЕ УЗ ПОДРШКУ ЗА ОСИ У АП ВОЈВОДИНИ

3.1. Пружаоци услуге становање уз подршку за ОСИ у АП Војводини

На територији АП Војводине током 2023. године услугу СУП за ОСИ пружало је 9 пружалаца услуге, од тога: 2 удружења грађана, 1 образовна установа, 2 дома за децу и младе са сметњама у развоју, 3 дома за душевно оболела лица и 1 дом за лица ометена у менталном развоју.

Пружалац услуге	Број пружаоца услуге
Удружење грађана	2
Образовна установа (ШОСО)	1
Дом за децу и младе са сметњама у развоју	2
Дом за душевно оболела лица	3
Дом за лица ометена у менталном развоју	1
Укупно	9

Услуга је пружана у следећим градовима/општинама на територији АП Војводине: Град Нови Сад, Град Панчево, Град Суботица, Општина Жабал, Општина Кула, Општина Нови Бечеј и Општина Пландиште. Дакле, услуга је доступна у само 7 градова/општина од укупно 45 општина на територији АП Војводине што је процентуално изражено 15% од укупног броја градова/општина.

Лиценца за пружање услуге

Од 9 пружалаца услуге, 2 пружаоца имају лиценце за рад, то су:

- Удружење грађана „Плава птица“ из Куле (период важења лиценце је 30.07.2024. до 30.07.2030. године)
- Удружење грађана „На пола пута“ из Панчева (период важења лиценце је од 25.10.2022. до 25.10.2028. године).

Преосталих 7 пружалаца немају лиценце:

- Дом „Колевка“ – установа је започела са пружањем услуге у јануару 2023. године, актуелно је у фази израде и припреме документације неопходне за

процес лиценцирања услуге и у наредном периоду очекује се подношење захтева.

6 пружалаца услуге већ више година је у поступку лиценцирања:

- СОШО „Милан Петровић“ - захтев је поднет 2016. године, и обновљен 2020. године;
- Дом „Ветерник“ - захтев за лиценцу поднет је 2016. године;
- Дом „Свети Василије Острошки“ - захтев је поднет у децембру 2022. године, у јуну 2024. године су испуњени последњи захтеви тражени од стране ресорног министарства;
- Дом „1. октобар“ Стари Лец - захтев за издавање лиценце поднет 23.05. 2016. године;
- Дом „Срце у Јабуци“ - захтев за лиценцу поднет је 2016. године;
- Дом „Чуруг“ – није поднет захтев за лиценцу.

Капацитет за пружање услуге

Укупни капацитет услуге СУП за ОСИ у АП Војводини износи 158 места. Највећи капацитет има СОШО „Милан Петровић“ (56 места), а најмањи Дом „Колевка“ (6 места). Приказ капацитета по појединачним пружаоцима услуге може се видети у табели која следи.

Пружалац услуге	Лиценца	Капацитет	Број корисника на дан 31.12.2023.	Број корисника на листи чекања на дан 31.12.2023
УГ „Плава птица“ - Кула	Да	10	9	0
УГ „На пола пута“ – Панчево	Да	12	8	0
СОШО „Милан Петровић“ – Нови Сад	Не	56	46	0
„Колевка“ – Суботица	Не	6	6	0
Дом за децу и младе „Ветерник“	Не	10	10	0
Дом „Чуруг“ – Чуруг	Не	10	10	0
Дом „Свети Василије Острошки“ – Нови Бечеј	Не	21	20	0
Дом „1. октобар“ Стари Лец - Пландиште	Не	10	9	0
Дом „Срце у Јабуци“ Јабука, Панчево	Не	23	23	0
Укупно		158	146	0

Капацитети домског смештаја за одрасле и старије са менталним, интелектуалним и сензорним сметњама прописани су Уредбом о мрежи установа социјалне заштите („Сл. гласник РС“, бр.16/2012 и 12/2013). Уредба наводи 6 установа у АП Војводини намењених за смештај одраслих и старих лица са менталним, интелектуалним и сензорним сметњама са укупним капацитетом од 1.775 места (Дом за смештај душевно оболелих лица „Василије Острошки“, Нови Бечеј; Дом за душевно оболела лица „1. октобар“, Стари Лец; Дом за душевно оболела лица „Чуруг“, Чуруг; Дом за лица ометена у менталном развоју “Otthon” Стара Моравица; Дом за лица ометена у менталном развоју „Срце у јабуци“ Јабука; Дом слепих „Збрињавање“, Панчево). Попуњеност капацитета ових установа на дан 31.12. 2023. године је 98%. Поменутом капацитету од 1.775 места треба додати и капацитет од 400 места за смештај одраслих са интелектуалним и менталним тешкоћама у оквиру Радне јединице за одрасле Дома за децу и младе „Ветерник“ што износи укупно 2.175 места. Капацитет услуге СУП за ОСИ износи само 7% укупног капацитета за домски смештај ОСИ у АП Војводини.

Листа чекања

На листама чекања пружалаца услуга на дан 31.12.2023. године није било корисника, или пружаоци услуга немају листе чекања. Ови подаци нису показатељ реалних потреба за услугом СУП за ОСИ.

Нормативно уређење услуге на локалном нивоу

Нормативни основ обезбеђења услуга социјалне заштите подразумева постојање општих аката неопходних за њихово обезбеђење. Неопходно је да надлежни органи општине односно града донесу акта из своје надлежности, прописана законом, којима се уређују следећа питања: навођење конкретне услуге коју обезбеђује локална самоуправа; дефинисање корисничке групе којој је услуга намењена; одређивање услова под којима се услуга може користити, уколико су они повољнији од оних прописаних на националном нивоу; обезбеђивање неопходних финансијских средстава⁵.

На основу достављених података може се закључити да је већи број општина/ градова на чијој територији се налазе пружаоци услуге СУП, ову услугу дефинисао својим Одлукама о социјалној заштити. То су учинили: Град Нови Сад, Град Панчево, Град Суботица, Општина Кула, Општина Нови Бечеј и Пландиште. Општина Жабалј својим општинском Одлуком није предвидела пружање услуге СУП.

Међутим, нормативно уређење обезбеђења услуге задржано је само на нивоу дефинисања услуге општинском/градском Одлуком о социјалној заштити, с обзиром да је само у Граду Панчеву пружање услуге ближе уређено и Правилником о ближим условима, поступку и начину остваривања права на коришћење услуга социјалне заштите и материјалну подршку⁶.

Правилник о партиципацији корисника у трошковима услуге донет је само у једној локалној самоуправи где се услуга СУП пружа (Општина Кула), а интерним правилником пружалац услуге Удружење „На пола пута“ у Панчеву уредило је финансијску партиципација корисника. (Правилником о критеријумима и мерилима за утврђивање цена услуга Становања уз подршку за особе са инвалидитетом за 2023. годину које доноси Удружење „На пола пута“).

Према подацима достављеним од пружалаца услуге, код 7 пружаоца услуге, поред становника са територије локалне самоуправе на којој се налази пружалац услуге, услугу СУП могу да користе и становници других локалних самоуправа, то су: УГ „Плава птица“, УГ „На пола пута“, Дом „Ветерник“, Дом „Срце у јабуци“ Дом „Свети Василије Острошки“, Дом „1. октобар“ у Старом Лецу и Дом „Чуруг“. У табели која следи приказан је нормативни оквир којим је уређено пружање услуге СУП, по општинама/градовима и пружаоцима услуге.

	Број општина/градова	
	Одговор Да	Одговор Не
Услуга СУП је дефинисана Одлуком о социјалној заштити општине/града	6	1
	Нови Сад, Панчево, Суботица, Кула и Нови Бечеј, Пландиште	Жабалј
Општина/град има усвојен Правилник о пружању услуге СУП	1 (Панчево)	6

⁵ Водич за обезбеђење услуга социјалне заштите у јединицама локалне самоуправе, Београд, април 2020.

⁶ Правилник о о ближим условима, поступку и начину остваривања права на коришћење услуга социјалне заштите и материјалну подршку (Сл.лист Града Панчева број 05/2016)

Општина/град има усвојен Правилник о цени услуге СУП	0	7
Општина/град има усвојен Правилник о партиципацији корисника у трошковима услуге СУП	1 (Кула)	6
Број пружалаца услуге		
Услугу СУП могу да користе и становници са територије других локалних самоуправа ван локалне самоуправе у којој је установа/организација која пружа услугу	7: „Плава птица“ „На пола пута“ „Ветерник“ „Свети Василије Острошки“ „1. октобар“ „Чуруг“ „Срце у јабуци“	2: „Колевка“ ШОСО „Милан Петровић“

Финансирање услуге

Укупни расходи за услугу СУП у АП Војводини током претходне 2023. године износили су 97.038.938,31 динара. Највећи удео ишао је из буџета локалних самоуправа (укупно 87.504.204,31 динара што је 90% укупних расхода): кроз јавни позив за финансирање услуге социјалне заштите (Град Панчево и Општина Кула за два лиценцирана пружаоца) обезбеђено је 14.863.843,00 динара и кроз Програме унапређења социјалне заштите издвојен је највећи удео средстава – 72.640.361,31 динара (градови Нови Сад, Суботица и Панчево). Из партиципације корисника је обезбеђено 9.534.734,00 динара (10% укупног буџета за услугу СУП). Финансирања из буџета АП Војводине и донација и пројеката који нису финансирани из буџета ЛС, АПВ или РС током 2023. године није било.

Треба напоменути да укупни расходи од 97.038.938,31 динара који су евидентирани не представљају реалну слику расхода услуге, с обзиром да се услуга финансира у појединим установама искључиво (Домови „Чуруг“, „1. октобар“, „Свети Василије Острошки“) или делом („Срце у јабуци“, Дом „Ветерник“) кроз услугу домског смештаја (из буџета Републике Србије), при чему ти износи нису ушли у укупне расходе који су овде приказани.

Партиципација корисника у трошковима услуге

У финансијском смислу, корисници су партиципирани у трошковима услуге у укупном износу од 9.534.734,00 динара (око 10% укупног буџета за услугу СУП у претходној години). Финансијску партиципацију имају предвиђену 2 од 9 пружалаца услуга – у питању су два лиценцирана пружаоца удружења „Плава птица“ и „На пола пута“, у складу са правилником локалне самоуправе или интерним правилником Удружења о партиципацији. У установама за смештај корисника у којима се услуга СУП фактички финансира кроз домски смештај, корисници партиципирају у цени услуге у складу са Законом о социјалној заштити и Правилником о учешћу сродника у издржавању корисника права у социјалној заштити⁷.

⁷ Правилником о учешћу сродника у издржавању корисника права у социјалној заштити ("Службени гласнику РС", бр.36/93, 88/93, 20/94, 35/97, 61/2001, 99/2004, 100/2004 и 10/2006.)

Извор финансирања услуге становања уз подршку	Износ
Из буџета Локалне самоуправе – путем јавног позива за финансирање услуга социјалне заштите	14.863.843,00
Из буџета Локалне самоуправе – кроз Програм унапређења социјалне заштите	72.640.361,31
Из буџета Републике Србије	
Из буџета АП Војводине	
Донације и пројекти који нису финансирани из буџета ЛС,АПВ или РС	
Партиципација корисника	9.534.734,00
Укупни буџет услуге	97.038.938,31

Услови становања и испуњеност структуралних стандарда

Девет пружаоца услуге СУП за ОСИ у АП Војводини располажу са укупно 34 стамбених једница у којима се пружа услуга. Број објеката у којима се пружа услуга је 32 (у две куће налазе се по две одвојене стамбене јединице). Већина објеката намењених услузи СУП је приземна, мањи број стамбених једница налази се у оквиру стамбених зграда које су спратне и у већини постоји лифт. За само 3 стамбене јединице пружаоци услуге наводе да косе равни/рампе на прилазу објекту не постоје или нису адекватне. Можемо закључити да највећи број стамбених јединица у којима се пружа услуга СУП испуњавају услова у погледу заједничких структуралних стандарда - дефинисани чланом 6 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Објекат у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	34	-	-
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	34	-	-
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	34	-	-
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колиџа и других помагала.	31	3	Прилаз возилом постоји али косе равни/рампе нису адекватне или не постоје.
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	34	-	-
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више.	32	2	Стан у згради на спрату где не постоји лифт и стабена јединица у кући са поткровљем.
Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	30	4	Објекти имају грејање ал не тзв. централно грејање, стандард потребно кориговати
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	34	-	-

Према подацима достављеним од стране пружалаца услуге, све стамбене јединице испуњавају услове у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисаних чланом 9 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите – Просторије намењене корисницима су приступачне и подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	34	-	-
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	34	-	-

Када је реч о испуњености услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, према подацима из упитника све стамбене јединице имају минималну структуру која обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника и по кориснику је обезбеђено најмање 12 м² стамбеног простора. Од укупно 34 стамбених јединица само у једној је на смештају више од 6 корисника и у две стамбене јединице број корисника у једној соби већи је од прописаних два корисника (собе су трокреветне).

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	34	-	-
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.	33	1	У стамбеној јединици смештено је 10 корисника
У једној соби смештена су највише два корисника.	32	2	У једној соби смештено је 3 корисника
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м ² стамбеног простора.	34	-	-

Ангажовано особље на пружању услуге

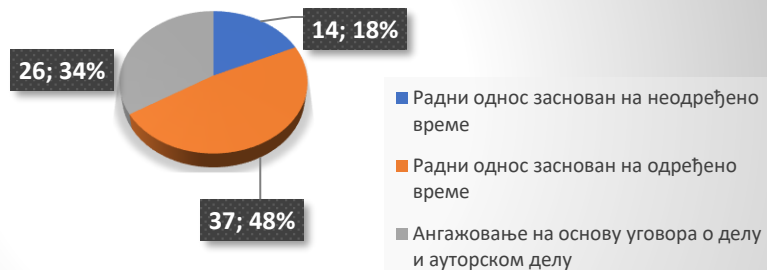
1) Ангажовано особље према статусу запослених

Укупан број свих запослених и ангажованих радника на пружању услуге СУП код свих пружалаца услуга у току 2023. године је био 82 и на дан 31.12.2023. године 77. Посматрано према статусу запослених, највећи број – 37 је у радном односу заснованом на одређено време (48%) од укупно запослених, затим ангажовани на основу уговора о делу и ауторском делу – 26 (34%) и 14 је радника који су у радном односу на неодређено време (18%).

Број свих запослених и ангажованих радника на пружању услуге СУП у току године и на дан 31.12.2023. према статусу запослених

Статус запосленог	Број запослених у току године (01.01. - 31.12.)	Број запослених на дан 31.12.
Радни однос заснован на неодређено време	15	14
Радни однос заснован на одређено време	40	37
Ангажовање на обављању привремених и повремених послова	1	0
Ангажовање на основу уговора о делу и ауторском делу	26	26
Приправници	0	0
Волонтери	0	0
Укупно	82	77

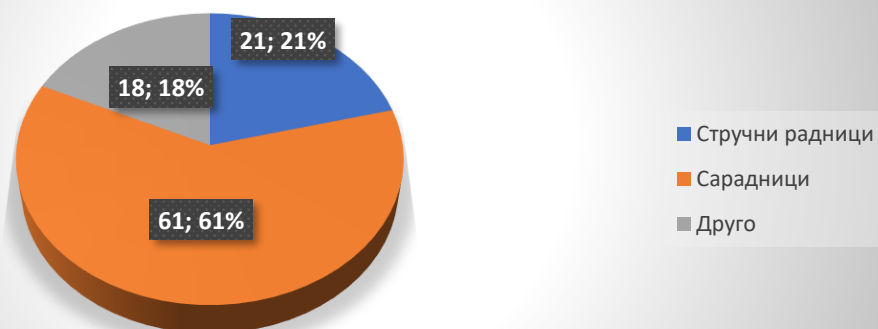
Број и удео запослених и ангажованих радника на пружању услуге СУП на дан 31.12.2023. према статусу запослених

2) Ангажовано особље према структури

У структури укупно ангажованог кадра на услузи СУП највећи удео имају сарадници (61%), затим стручни радници (21%) и остали ангажовани кадар (стручни радници и сарадници који нису захтевани стандардима) који су заступљен са уделом од 18%. У графику који следи може се видети структура укупно ангажованог кадра на услузи.

Структура ангажованог кадра

Број **ангажованих стручних радника**, код свих пружалаца услуга је приближно 21 (19+2на40%+1на20%), од тог броја највећи је број дефектолога (4+2 на 40%). Интересантно је да је од укупно ангажованог стручног кадра (21), само 2 стручна радника (дефектолога) ангажовано код 2 лиценцирана пружаоца услуге – удружења грађана „На пола пута“ и „Плава птица“, док је преостали стручни кадар (19 стручних радника) ангажован код пружалаца услуга који су из јавног сектора. Када су установе социјалне заштите пружаоци услуге (Домови „Чуруг“, „1. октобар“, „Свети Василије Острошки“ „Срце у јабуци“ и Дом „Ветерник“), у пракси имамо ситуацију да су стручни радници који су ангажовани на услузи СУП, фактички запослени у установи на пружању услуге домског смештаја, али су ангажовани и на пружању услуге СУП.

Структура ангажованих стручних радника на услузи становање уз подршку, на дан 31.12.2023. год.	
Стручни радници према образовном профилу	Број радника на дан 31.12.2023.год.
Социјални радник	4
Психолог	1
Специјални педагог	-
Педагог	1
Андрагог	-
Социолог	-
Правник	2
Лекар	4
Дефектолог	4+2 на 40%
Друго	3+1 на 20%
Укупно	21 (19+2 на40%+1 на20%)

Укупан број **ангажованих сарадника** је 61, у структури у највећем броју су неговатељице (49). Највећи је број ангажован код пружаоца услуге ШОСО “Милан Петровић” (29), док је од преосталих 20 неговатељица, 15 ангажовано код 2 лиценцирана пружаоца услуге из нејавног сектора удружења грађана „На пола пута“ и „Плава птица“, а само 5 неговатељица у преосталих 6 установа у јавном сектору.

Структура ангажованих сарадника на услузи становање уз подршку, на дан 31.12.2023. год.	
Сарадници према образовном профилу или додатним едукацијама	Број сарадника на дан 31.12.2023.год.
Геронтодомаћица	-
Лични пратилац	-
Персонални асистент	-
Сарадник на СОС линији	-
Медицинска сестра	2
Радни инструктор	8
Медицински техничар	-
Неговатељица	49
Друго	2
Укупно	61

Из претходно наведених података о ангажовању стручних радника и сарадника намеће се закључак да установе у јавном сектору у већој мери ангажују стручни кадар, док пружаоци услуга из непрофитног сектора доминантно ангажују

сараднике/неговатељице. Међутим, ови подаци пре свега одраз су ситуације која постоји у пракси, а која подразумева да је ангажовани стручни кадар на услузи СУП у установама јавног сектора финансиран кроз цену домског смештаја у овим установама.

Дом „Срце у јабуци“ је доставио податак да за услугу становање уз подршку немају ангажованих радника, међутим као и у другим установама/домовима, и код овог пружаоца услуге радници који су запослени на домском смештају ангажују се и на услузи СУП.

У појединим установама ангажовани на услузи СУП су и стручни сарадници који нису захтевани стандардима, као и техничко особље, укупно 18 радника, а међу њима 3 васпитача, 8 радно – окупационих терапеута и по један виши медицински техничар, помоћни кувар-сервир и домар-мајстор. 2 је радника у категорији „друго“. Дом „Свети Василије Острошки“ је доставио податак да су сви стручни сарадници који су запослени у Дому по потреби током године били ангажовани и у услузи СУП.

Ангажовани стручни сарадници који нису захтевани стандардима и ангажовано техничко особље на дан 31.12.2023. године	
Стручни сарадници према образовном профилу и техничко особље	Број на дан 31.12.
Васпитач	3
Радно - окупациони терапеут	8
Физиотерапеут	-
Нутрициониста	-
Виши медицински техничар	1
Помоћни кувар-сервир	1
Возач	1
Радник за одржавање хигијене - чистачица	1
Домар-мајстор	1
Друго	2+ (Дом „Свети Василије Острошки“: сви стручни сарадници запослени у дому по потреби су током године били ангажовани и у услузи СУП)
Укупно	18

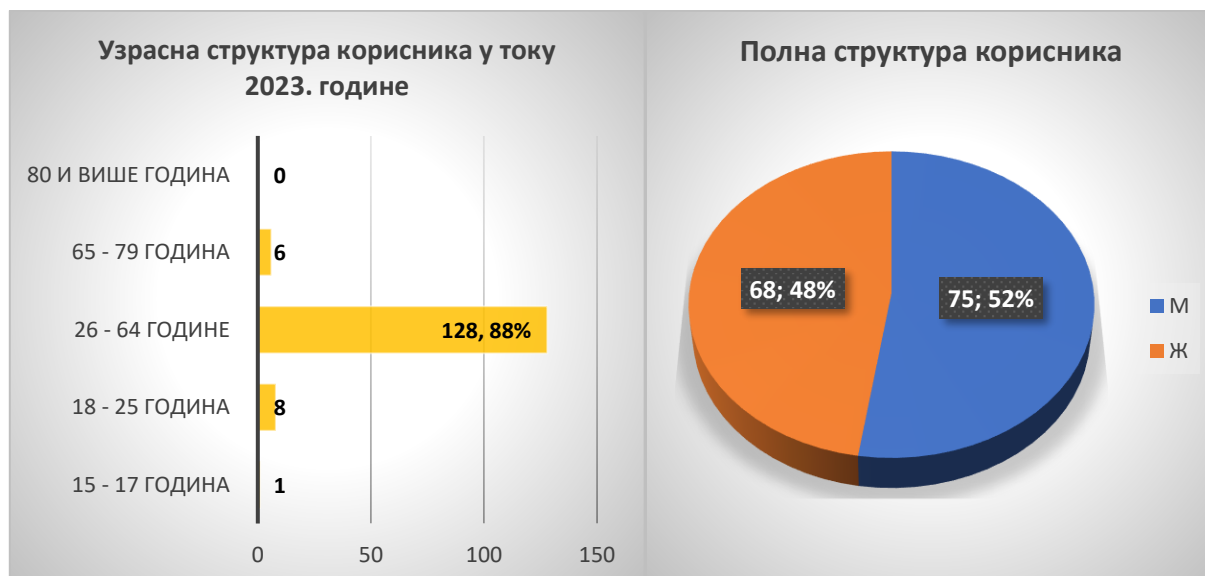
Организација рада

Код 4 од укупно 9 пружалаца услуге организован је 24 часовни надзор тј. присуство барем једног запосленог у објектима услуге СУП (код пружаоца услуге „Милан Петровић“ 24 надзор присутан је у скоро 50% станова). Код осталих пружаоца услуге (5 пружаоца) ангажовано особље присутно је у дневној смени али је организовано тзв. пасивно дежурство, тј. ангажована лица доступна су на мобилни телефон и по потреби врше обилазак корисника и станова. Код свих пружаоца услуге СУП корисници су активно укључени у свакодневне животне активности у становима/објектима: одржавање личне хигијене, хигијене објекта, одеће, припреми obroка у складу са својим способностима тј. процењеним степеном подршке. Код свих пружаоца услуге корисници се укључују у активности у заједници или као што је то карактеристично за установе за смештај, укључују се у радно-терапијске и окупационе активности које се организују у оквиру домског смештаја.

3.2. Корисници услуге становање уз подршку за ОСИ у АП Војводини

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12. 2023. године према узрастним групацијама

Укупан број корисника услуге СУП у АПВ, у току 2023. године је 143, а на дан 31.12. 2023. године на евиденцији је било такође 143 корисника. У структури према узрасту, најбројнији су корисници узраста од 26 до 64 године, 128 корисника (88%), узраста од 18 до 25 година је било 8 корисника, од 65 до 79 година 6 корисника и узраста од 15 до 17 година 1 корисник. У полној структури уједначен је број жена и мушкараца, мушки корисници су заступљени са уделом од 52%, а жене са 48%.

Број нових корисника услуге становање уз подршку, корисници смештени у току 2023. године према старости и полу

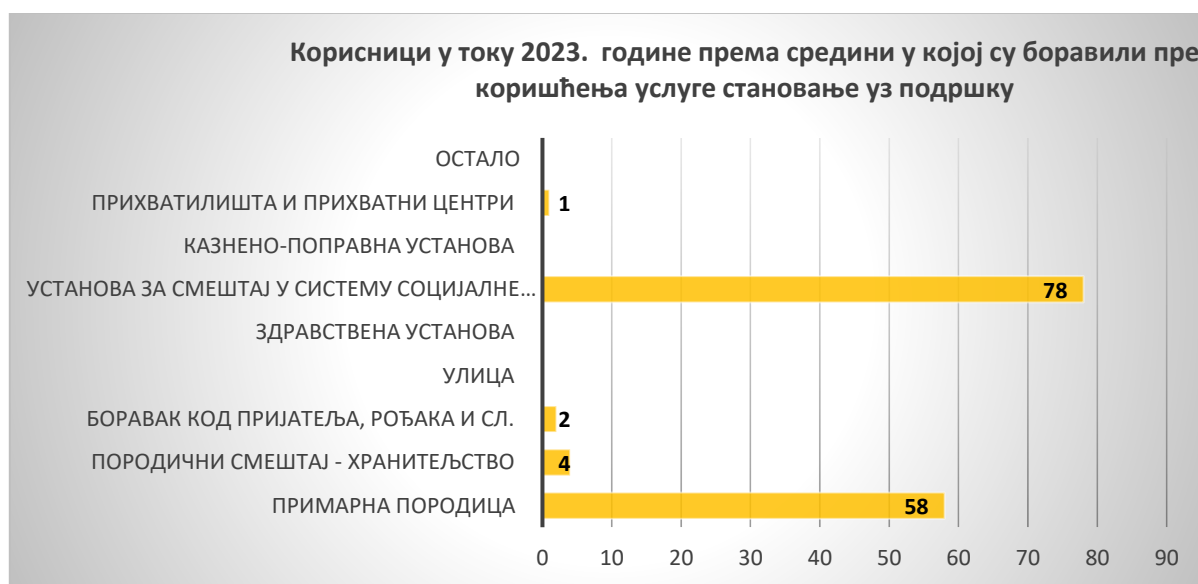
Током 2023. године услугу је почело да користи укупно 9 корисника, сви корисници узраста од 26 до 64 године, 5 мушкараца и 4 жене. Већина нових корисника почело је да користи услугу коју пружа Дом „Колевка“ (6 корисника/ца), који је током претходне године започео са пружањем услуге.

Број нових корисника услуге становање уз подршку, корисници смештени у току године према старости и полу			
Корисници према узрасту	Број корисника смештених у току године		Укупно
	М	Ж	
15 - 17 година			
18 - 25 година			
26 - 64 године	5	4	9
65 - 79 година			
80 и више година			
Укупно	5	4	9

Структура корисника према средини у којој су боравили пре коришћења услуге становање уз подршку

Корисници услуге СУП пре почетка коришћења услуге били су у највећем броју или у својим примарним породицама или у установама за смештај. Од укупног броја корисника услуге, 58 корисника (40%) је пре почетка коришћења услуге био у својој породици, а 78 (53%) на смештају у установи. Далеко је мањи број неких других ситуација, као што је долазак из хранитељске породице, прихватилишта.

Код пружалаца услуге Дом „1. октобар“, Дом „Срце у јабуци“, Дом „Свети Василије Острошки“ и Дом „Чуруг“ сви корисници услуге СУП претходно су били на смештају у овим домовима, а само код Дома „Колевка“ сви корисници претходно су живели у примарној породици. Код преосталих пружалаца структура је мешовита.

Структура корисника према упућивању на коришћење услуге

Према начину упућивања на услугу СУП око четвртине корисника (25 корисника) упућено је на услугу од стране ЦСР, и око четвртине (25 корисника) услугу користи на лични захтев односно захтев старатеља (корисници пружалаца услуге УГ „Плава птица“, „На пола пута“ и Дом „Колевка“). Један од начина упућивања корисника је и преко Центра за развој система подршке корисницима кроз едукацију и информисање који функционише при ШОСО „Милан Петровић“ и преостали број корисника услуге су корисници услуге где су пружаоци услуге установе за смештај па је основ коришћења услуге одлука стручног тима установе.

Корисници у току 2023. године према упућивању на коришћење услуге	Број корисника
Корисници упућени на услугу становање уз подршку од стране ЦСР	25
Корисници који користе услугу на лични захтев/захтев старатеља	25
Нешто друго:	94
Центар за развој система подршке корисницима кроз едукацију и информисање ШОСО „Милан Петровић“ (13 корисника)	
Одлуком стручног тима – Дом „Ветерник“ (10)	
На предлог стручног тима – Дом „Свети Василије Острошки“ (20)	
На предлог стручног тима – Дом „1. октобар“ (9)	
На предлог стручног тима – Дом „Чуруг“ (10)	
На предлог стручног тима Дом „Срце у јабуци“ (23)	

Структура корисника услуге према пребивалишту

Посматрајући збирне податке о пребивалишту корисника услуге СУП, може се видети да је готово уједначен број корисника са територије општине/града у којој се пружа услуга и са територије градова/општина ван територије где је седиште пружаоца. 75 корисника је са територије града/општине где је пружалац услуге, а 68 корисника са територије других општина/градова.

Међутим, када се анализирају подаци појединачних пружалаца, може се видети да када су установе за смештај пружаоци услуге, онда су корисници услуге доминантно са територија других општина/градова, што је и за очекивати, с обзиром да се код већине пружалаца, услуга СУП пружа за кориснике који су на смештају у тим установама (са изузетком Дома „Колевка“). Три пружаоца услуге (ШОСО „Милан Петровић“, Дом „Колевка“ и УГ „Плава птица“) имају кориснике само са територије општине/града где је лоциран и пружалац услуге – градови Нови Сад и Суботица и Општина Кула.

Корисници услуге према пребивалишту у току 2023. године	Број корисника
Становници општине/града у којој се услуга пружа	75
Становници других општина ван територије пружаоца услуге	68

Структура корисника услуге према доминантној врсти инвалидитета

Што се тиче врсте инвалидитета који присутан код корисника услуге СУП, највећи број корисника је са интелектуалним тешкоћама - 69, затим са менталним тешкоћама 35 и са вишеструким сметњама 32 корисника. Углавном су пружаоци услуга профилисани за пружање услуге корисницима са одређеном врстом инвалидитета (интелектуалне или менталне тешкоће), док већина корисника са вишеструким сметњама су корисници ШОСО „Милан Петровић“. Број корисника према врсти инвалидитета може се видети у графику који следи.

Структура корисника према степенима подршке

Сви корисници услуге СУП имају процењени степен подршке. Највећи број корисника је са процењеним 3. и 4. степеном подршке. 55 корисника има процењен 4. степен подршке, што значи да корисници самостално, односно уз подсећање могу да

обављају своје животне активности, а 49 корисника је са процењеним 3. степеном подршке, односно могу да брину о себи и да се укључе у активности дневног живота у заједници, али им је услед недовољно развијених знања и вештина потребан надзор и подршка другог лица. 20 корисника је са процењеним 2. степеном подршке, што значи да могу да брину о себи и да се укључе у активности живота у заједници само уз физичко присуство и помоћ другог лица и 18 корисника је са процењеним 1. степеном подршке, односно то су корисници који нису способни да самостално брину о себи и потребно им је физичко присуство и континуирана помоћ другог лица.

Структура корисника услуге према укључености у образовни систем, коришћењу других услуга социјалне заштите и радном ангажовању

Број корисника услуге становање уз подршку у току 2023. године укључених у образовање, друге услуге социјалне заштите и радно ангажованих	
Број корисника на школовању	2
Број корисника који истовремено користе и услугу дневног боравка	40
Број корисника укључених у Радне центре	12
Број корисника укључених у рад у предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом	8
Број корисника радно ангажованих у отвореној привреди	8

Од укупно 143 корисника услуге СУП у АП Војводини, само 8 (5%) корисника је укључено у рад у предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, само 8 (5%) корисника радно ангажованих у отвореној привреди, а 40 корисника истовремено користи и услугу дневног боравка (доминантно корисници услуге СУП при ШОСО Милан Петровић). Ови подаци посредно указују да недостају прилике у локалној заједници за радно ангажовање ОСИ и да је потребно много више радити на стварању предуслова за остваривање права ОСИ на рад и запошљавање. У прилог овом закључку говоре и подаци да је од укупно 56 предузећа за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ са важећом дозволом за рад Министарства за рад, запошљавање борачка и социјална питања само 16 предузећа регистровано на територији АП Војводине и то у: Новом Саду – 7 предузећа, Суботица – 3 предузећа, Ковин – 2, Панчево -1, Стара Моравица -1, Кикинда -1, Зрењанин -1.

У општинама у којима постоји услуга СУП за ОСИ, а не постоји нити једно предузеће за професионалну рехабилитацију и запошљавање ОСИ су: Нови Бечеј, Планиште, Кула и општина Жабаљ.

Само 12 (8%) корисника укључено је у активности Радног центра који постоји као програмска активност (а не као посебна установа) при ШОСО „Милан Петровић“ у Новом Саду и при Удружењу „На пола пута“ у Панчеву. У свим другим срединама корисници услуге СУП нису укључени у активности Радних центара и не постоје обједињени подаци о њиховом функционисању у локалним заједницама. Треба напоменути да је Радни центар посебан облик установе која обезбеђује радно ангажовање као радно терапијску активност особа са инвалидитетом које се не могу запослити или одржати запослење ни под општим ни под посебним условима, односно чији је радни учинак мањи од једне трећине радног учинка запосленог на уобичајеном радном месту. Радни центар може да обавља делатност под условом да ангажује на радно терапијским активностима најмање пет особа са инвалидитетом, односно да ангажује на радно терапијским активностима најмање 80% особа са инвалидитетом у односу на укупан број радно ангажованих и запослених. Радно ангажовање особа са инвалидитетом у радном центру јесте дуготрајан облик професионалне рехабилитације, у складу са психичким и физичким способностима и жељама особе са инвалидитетом и могућностима радног центра. Радни центар могу да оснују Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, као и организације особа са инвалидитетом или организације њихових законских заступника. Иако је Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом предвиђа радне центре као установе⁸ (члан 43 и 44), није донет потребан подзаконски акт (у надлежности Министарства за рад, запошљавање борачка и социјална питања) који би ближе прописао просторне техничке услове, стручну оспособљеност запослених и друге услове за рад радних центара.

4. ПОЈЕДИНАЧНИ ПРИКАЗ ПРУЖАЛАЦА УСЛУГЕ СУП

4.1. Удружење за помоћ МНРО „Плава птица“ - Кула

О Удружењу

Удружење је основано 1996. године као Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама, као удружење грађана које окупља родитеље, децу и стручњаке који се баве децом са сметњама у развоју. Седиште Удружења је у Кули, на адреси Лењинова бр. 17.

2007. године Удружење мења назив у Удружење за помоћ МНРО „Плава птица“ у Кули (у даљем тексту: Удружење).

Удружење, осим што своје програмске активности обавља на територији Општине Кула, делује и као део мреже организација за помоћ МНРО при савезу за помоћ МНРО Војводине и Србије.

Удружење пружа пет услуга социјалне заштите : помоћ у кући, дневни боравак, лични пратилац, смештај и становање уз подршку.

⁸ Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом (Сл.гласник РС број 36/2009, 32/2013 и 14/2022)

Када је започело пружање услуге

Пружање услуге СУП је започело 2012. године.

Лиценца за рад

Удружење поседује лиценцу за рад која важи за период од 30.07.2024. до 30.07.2030. године. Капацитет услуге је 10 корисника и није формирана листа чекања.

Нормативно уређење услуге

Одлуком о остваривању права и услуга у области социјалне заштите из надлежности Општине Кула („Сл. лист општине Кула“ бр. 11/2023) у оквиру услуга подршке за самосталан живот, чл. 27 и 28. прописује становање уз подршку. Општинско веће општине Кула је донело Правилник о мерилима и критеријумима за учешће корисника и његових сродника у обавези издржавања у трошковима услуге социјалне заштите које су у надлежности општине Кула („Сл. лист општине Кула“ бр. 30/2024) којим је у члану 13. прописан начин утврђивања трошкова услуге становања уз подршку и домског смештаја.

Финансирање услуге

Услуга се финансира из буџета ЈЛС у износу од 7.000.000,00 динара – путем јавног позива за финансирање услуга социјалне заштите, а 3.000.000,00 динара је партиципација корисника.

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Услуга СУП се одвија у једном објекту са 2 стамбене јединице, од којих је један са 3 собе, у којима је смештено 6 корисника и у другој стамбеној јединици су 2 собе са укупно 4 корисника.

Објект у коме се пружа услуга се налази у урбаном делу, у Кули и око 1000m је удаљен од центра насељеног места. Кућа је плански грађена, за потребе услуге становања уз подршку. Објект је спратан и састоји се од два одвојена стана. Стан у приземљу има укупну корисну површину од 90,41 m², садржи три спаваће собе са по два кревета, дневну собу са трпезаријом и малу кухињу, као и два купатила и ходник. Стан на спрату је површине 60 m² и састоји се од следећих просторија: две спаваће собе (са по два кревета), дневна соба, трпезарија са кухињом, купатило и ходник.

Осим стамбених јединица, постоји и припадајући дворишни простор и помоћни објекти. Наведени простор је у власништву Удружења.

Објект у којем се реализује услуга у потпуности испуњава услове у погледу заједничких структуралних стандарда – који су дефинисани чланом 6. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93. истог Правилника.

Испуњеност услова у погледу заједничких структуралних стандарда - дефинисани чланом 6 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард)	наведите број објеката који не испуњавају стандард)	
Објект у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	2	-	

Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	2	-	
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	2	-	
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колица и других помагала.	2	-	
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	2	-	
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+З и више.	2		1 стан је у приземљу 1 стан је на спрату
Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	2	-	
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	2	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 9 Правилника о ближним условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	2	-	
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	2	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93 Правилника о ближним условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	2	-	
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника	2	-	
У једној соби смештена су највише два корисника	2	-	
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м ² стамбеног простора	2	-	

Ангажовано особље

На пружању услуге запослено је укупно 4 извршилаца, од којих је једно стручно лице (дефектолог) и 3 сарадника (неговатељице), што је у складу са чланом 94. и 95. Правилника.

Организација рада

Организација рада је таква да се услуга пружа сваког радног дана 365 дана у години. Рад особља је организован у две смене, с тим да је за неговатељице утврђено клизно радно време, а стручни радник ради у преподневној смени, уз организовано пасивно дежурство. Организација рада је прилагођена потребама корисника и у односу на расположиве људске ресурсе.

Подршка корисницима обухвата активности: одржавање домаћинства, припрема хране, набавка, чување и брига о гардероби и личним стварима, помоћ у обележавању значајних датума за кориснике, развој капацитета за укључивање у заједницу и подршка у укључивање и активности и садржаје у локалној заједници, радно-окупационе активности и развој способности за решавање проблема и подршка у остваривању здравствене заштите корисника.

Корисници

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12. према старости и полу						
Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година						
18 - 25 година	1		1	1		1
26 - 64 године	2	7	9	2	7	9
65 - 79 година						
80 и више година						
Укупно	3	7	10	3	7	10

Значајан је податак да су сви корисници са територије општине Кула. Када је реч о флукуацији корисника, у току 2023. године, евидентирано је самоиницијативно напуштање услуге од стране 3 корисника, а 1 корисник је започео коришћење услуге у истом периоду. Структуру корисника према узрасту карактерише знатно већи број одраслих корисника узраста 26- 64 године (9 корисника), док је у истом периоду услугу СУП користила само 1 особа која припада групи младих (18- 26 година). Према полној структури корисника евидентно је да доминирају особе женског пола (7), у односу на кориснике мушког пола (3). Од пружаоца услуге је добијен податак о радном ангажовању корисника, да од укупно 10 корисника, 1 корисник је ангажован у отвореној привреди, а 3 корисника у предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом.

4.2. Удружење „На пола пута“ – Панчево

О Удружењу

Почетком 2006. године, група родитеља и стручњака основала је удружење које би се бавило развојем и обезбеђивањем нових облика подршке породицама и особама са интелектуалним тешкоћама, аутизмом и другим первазивним поремећајима. 2007. године Удружење постаје прва организација у Србији која је формирала заједницу становања уз подршку за особе са интелектуалним тешкоћама које потичу из сопствених породица. Удружење „На пола пута“ основано је са циљем да се за особе са интелектуалним тешкоћама и њихове породице обезбеде услови у заједници за што квалитетнији живот.

Када је започело пружање услуге

Услуга СУП се континуирано пружа од 2006. године, као пројектна активност. Од 2009. до 2015. године услугу је подржавала локална самоуправа као пројектну активност, док од 2015. године до данас, удружење пружа услугу као лиценцирани пружалац,

кроз јавну набавку и од тада се услуга финансира из буџета града Панчева, уз партиципацију корисника.

Лиценца за рад

Удружење „На пола пута“ се први пут лиценцирало за услугу становање уз подршку 2014. године. Актуелна лиценца важи од 25.10.2022. до 25.10.2028. године. Капацитет услуге је 12 корисника.

Нормативно уређење услуге

Услуга је дефинисана Одлуком о социјалној заштити Града Панчево⁹ и пружање услуге ближе је уређено Правилником о ближим условима, поступку и начину остваривања права на коришћење услуга социјалне заштите и материјалну подршку¹⁰ и Правилником о критеријумима и мерилима за утврђивање цена услуга Становања уз подршку за особе са инвалидитетом за 2023. годину који доноси Удружење „На пола пута“.

Финансирање услуге

Услуга се финансира из буџета Града Панчева, путем јавног позива за финансирање услуга, односно кроз јавну набавку, у износу од 7.863.843,00 динара и кроз партиципацију корисника у износу од 6.534.734,00 динара. Од 9 корисника 6 корисника плаћа пуну цену услуге - 100%, а 3 делимично партиципира у цени услуге. Укупни буџет услуге је 14.398.577,00 динара. Удружење „На пола пута“ обнавља уговор о пружању услуге са ГУ Панчево на сваке две године.

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Све три стамбене заједнице у којима се пружа услуга су лиценциране.

Прва заједница - двособан стан на 1. спрату стамбене зграде, две спаваће собе са по 2 кревета, трепезарија са дневним боравком, кухиња, спајз, купатило, тераса, подрумске просторије. Друга заједница – 56м², двособан стан на 1. спрату стамбене зграде, две спаваће собе са по 2 кревета, трепезарија са дневним боравком и кухињом, спајз, купатило, тераса. Трећа заједница – 63м², двособан стан у приземљу стамбене зграде, две спаваће собе са по 2 кревета, трепезарија са дневним боравком и кухињом, спајз, купатило, тераса, подрумске просторије.

Три стамбене јединице у којима се реализује услуга СУП су изнајмљене. Са свим станодавцима пружалац услуге има потписане уговоре о изнајмљивању простора, са регулисаним бруто ценама.

Сви станови, у којима се реализује услуга, су приступачни и доступни, добро повезани са градским превозом. Стамбени простори пружају безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица, у складу са потребама корисника, пружалац услуге обезбеђује и услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника. Испуњени су и сви други стандарди прописани чланом 6, чланом 9 и чланом 93 Правилника о ближим условима и стандардима услуга социјалне заштите. У стамбеној јединици је смештено највише шест корисника. У једној спаваћој соби смештено је

⁹ Одлука о социјалној заштити града Панчева, Сл.лист града Панчева број 38/2015, 32/2016, 7/2017 , 21/2018 и 19/2021)

¹⁰ Правилником о ближим условима, поступку и начину остваривања права на коришћење услуга социјалне заштите и материјалну подршку (Сл.лист Града Панчева број 5/2016 године)

највише два корисника, по кориснику се обезбеђује најмање 12 м² стамбеног простора. Пружалац услуге не испуњава стандард прописан Правилником (чланом 6) који се односи на приступачност – постоји прилаз за возила са корисницима који се отежано крећу али је прилаз (рампе) неадекватан или не постоји. Један стан је на првом спрату у згради која нема лифт.

Испуњеност услова у погледу заједничких структуралних стандарда - дефинисани чланом 6 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Објекат у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	3	-	
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	3	-	
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	3	-	
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колица и других помагала.	-	3	Прилаз возилом постоји али косе равни/рампе нису адекватне или не постоје. Један стан који је на 1.спрату нема лифт.
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	3	-	
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више.	2	1	У питању су стамбене зграде а не домски смештај, тако да корисници нису смештени по етажама.
Објекат је топлоотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	3	-	
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	3	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 9 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	3	-	
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	3	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	3	-	
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.	3	-	
У једној соби смештена су највише два корисника.	3	-	
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м ² стамбеног простора.	3	-	

Ангажовано особље

На пружању услуге ангажовано је укупно 14 особа, 9 је у радном односу на одређено време, 2 у радном односу на неодређено време и 3 волонтера. Према подацима достављеним од пружаоца услуге на пружању услуге ангажују се 2 стручна радника, као руководиоца и саветник за осамостаљивање са лиценцом за обављање основних стручних послова у социјалној заштити, а повремено се ангажују и 2 стручна сарадника, такође са актуелном лиценцом за обављање основних стручних послова у социјалној заштити. Пружалац услуге ангажује 12 неговатељица.

Ангажовани радници су прошли релевантне програме едукација за услугу која се пружа, акредитовани програми обуке које су прошли стручни радници, стручни сарадници и један број неговатељица су: „Становање уз подршку – програм обуке особља службе подршке“, „Становање уз подршку – теоријски и практични аспекти пружања услуге“, „Становање уз подршку – општи принципи услуге и специфичности у раду са особама са аутизмом“, „Радно ангажовање и запошљавање особа са интелектуалним тешкоћама на отвореном тржишту рада“. Удружење је аутор акредитованог програма обуке „Становање уз подршку за особе са инвалидитетом – успостављање и пружање услуге“.

Пружалац услуге испуњава и услове у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 95 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите: један стручни радник – саветник за осамостаљивање на десет корисника и један неговатељ на четири корисника.

У табели која следи може се видети структура ангажованог особља на услузи.

Структура ангажованих радника на услузи становање уз подршку, на дан 31.12.2023.год.	
	Број радника на дан 31.12.2023.год
Руководилац	1
Дефектолог	1
Неговатељице	12
Укупно	14

Организација рада

Услуга СУП остварује се реализацијом програмских активности које су у складу са проценом индивидуалних потреба корисника услуге. У свакој заједници је смештено по 3 корисника (планирано по 4 корисника) којима пружа подршку 3,5 асистента по заједници, а рад са корисницима је организован у сменама, које пружају подршку 20-24 сата дневно, у зависности од потреба корисника или активности. Такође, подршку пружа 2 стручна радника – саветник за осамостаљивање и 1 руководиоца услуге, док се повремено и по потреби укључују и други сарадници или волонтери.

Корисници

Капацитет услуге је 12 корисника. На крају 2023. године, 9 корисника је користило услугу, 2 мушког и 7 женског пола, узраста од 26 до 64 године. На дан 31.12.2023. није било листе чекања. Током 2023. године није било нових корисника, нити престанка коришћења услуге.

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12. 2023. године према старости и полу

Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година	0	0	0	0	0	0
18 - 25 година	0	0	0	0	0	0
26 - 64 године	2	7	9	2	7	9
65 - 79 година	0	0	0	0	0	0
80 и више година	0	0	0	0	0	0
Укупно	2	7	9	2	7	9

Према средини из које су корисници пре коришћења услуге СУП: 5 корисника је из примарне породице, 2 боравак код пријатеља, рођака и сл. и 1 корисник из установе за смештај у систему социјалне заштите.

У структури корисника према доминантој врсти инвалидитета, најбројнији су корисници са интелектуалним тешкоћама (7), 1 корисник са первазивним развојним поремећајем и 1 корисник је са вишеструким сметњама. Према процењеном степену подршке 7 корисника су 3. степена подршке, 1 корисник 4. степена подршке и још 1 корисник за којег је процењен 2. степен потребне подршке.

Сви корисници услуге су самостално или преко старатеља уговарали коришћење услуге/нема корисника који су упућени преко ЦСР.

Корисници су са територије Града Панчева (4), и следећих општина/градова: Ваљево (1), Вождовац (1), Нови Београд (2) и Савски венац(1).

Од укупно 9 корисника који користе услуге 8 је укључено у радно-окупационе активности које су организоване у Радном центру Удружења „На пола пута“ (који нема законски статус Радног центра), а 1 корисник је радно ангажован и у отвореној привреди.

4.3. Дом за децу ометену у развоју „Колевка“ – Суботица

О Установи

Дом за децу ометену у развоју „Колевка“ у Суботици је установа социјалне заштите која је Уредбом о мрежи установа¹¹ разврстана у групу установа за децу и младе укупног капацитета 180 места. Према извештају о раду Установе за 2023. годину, капацитет домског смештаја износи 160+10 места (домски смештај за децу и младе са сметњама у развоју и домски смештај-стационар за мајку и дете). Поред тога Установа пружа и услуге у надлежности локалне самоуправе и то: Прихватилише да децу и омладину, Дневни боравак за децу са сметњама у развоју, Дневни боравак за одрасле и Становање уз подршку за ОСИ.

Када је започело пружање услуге

Пружање услуге становање уз подршку започело је 01.01.2023. године.

¹¹ Уредба о мрежи установа социјалне заштите "Службени гласник РС", бр. 16 од 7. марта 2012, 12 од 5. фебруара 2013.

Лиценца за рад

Установа нема лиценцу за пружање услуге СУП. Установа је у фази израде и припреме документације неопходне за процес лиценцирања услуге, те се у наредном периоду очекује подношење захтева за лиценцирање.

Нормативно уређење услуге

Пружање услуге становање уз подршку дефинисано је Одлуком о остваривању права из области социјалне заштите из надлежности Града Суботице¹², међутим Град Суботица није донео: Правилник о пружању услуге становање уз подршку, правилник о цени услуге као и правилник о партиципацији корисника у трошковима услуге.

Финансирање услуге

Услуга се у потпуности финансира из буџета ЈЛС, тј. буџета Града Суботице кроз Програм унапређења социјалне заштите и у 2023. години он износи 20.780.000,00. Месечно по кориснику трошкови износе 288.611 динара. Корисници не партиципирају у цени услуге.

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Објект се налази при Дому за децу ометену у развоју „Колевка“ у Суботици. Укупна површина објекта је 150м². Састоји се из: 3 спаваће собе, 2 купатила, дневног боравка и трпезарија са кухињом. У објекту постоји сва потребна опрема и намештај. Простор у коме се пружа услуга је у власништву установе, приземан је и према подацима из упитника, испуњава све прописане структуралне стандарде.

Капацитет објекта за пружање услуге износи 6 места. На дан 31.12.2023. године капацитет места је попуњен у потпуности.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да (наведите број објеката који испуњавају стандард)	Не (наведите број објеката који не испуњавају стандард)	
Објект у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	да		
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објект треба да буде на месту доступном јавном превозу.	да		
Објект има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	да		
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колиџа и других помагала.	да		
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	да		
Објект који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објект спратности П+3 и више.		не	Објект је приземан
Објект је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	да		
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	да		

¹² Одлука о остваривању права из области социјалне заштите из надлежности Града Суботице („Сл.лист града Суботице“ бр. 40/2013, 15/2014, 7/2015),

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да (наведите број објеката који испуњавају стандард)	Не (наведите број објеката који не испуњавају стандард)	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	да		
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	да		

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да(наведите број објеката који испуњавају стандард)	Не (наведите број објеката који не испуњавају стандард)	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	да		
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.	да		
У једној соби смештена су највише два корисника.	да		
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м2 стамбеног простора.	да		

Ангажовано особље

На пружању услуге ангажовано је 13 лица, на основу уговора о раду на одређено време. Структура запослених је следећа: 1 стручни радник (педагог), 3 васпитача, 3 неговатељице, 1 медицинска сестра, 1 помоћни кувар-сервир, 1 Возач, 1 Радник за одржавање хигијене - чистачица, 1 Домар-мајстор и друго 1.

Структура ангажованог особља на услузи становања уз подршку за ОСИ на дан 31.12.2023. године	
Образовни профил	Број
Стручни радник - педагог	1
Васпитач	3
Неговатељица	3
Медицинска сестра	1
Помоћни кувар - сервир	1
Радник на одржавању хигијене - чистачица	1
Домар – мајстор	1
Возач	1
Друго	1
УКУПНО	13

У погледу структуралних стандарда везаних за ангажовано особље (члан 95 Правилника) Установа испуњава стандарде, шта више број ангажованог особља је значајно већи од прописаних минималних стандарда за услугу. Стручни радник ангажован на пружању услуге нема лиценцу за обављање основних стручних послова у социјалној заштити, а поред стручног радника, ни друго ангажовано особље (васпитачи, неговатељице) немају завршен акредитован програм обуке релевантан за пружање услуге становања уз подршку.

Организација рада

Рад са корисницима је организован у три смене (преподневна, поподневна и ноћна) Неговатељице, стручни радник, васпитачи и медисинска сестра су запослени који

улазе у сменски рад у складу са планом. Иако су свих 6 корисника преподне у Дневном боравку, једна особа је увек ангажована и присутна у објекту и у овој преподневној смени. Припрема obroка се реализује у објекту становања, тачније доручак и вечера, док је ручак корисницима обезбеђен у оквиру услуге Дневног боравка. Требовање намирница потребних за припрему obroка реализује се једном недељно, а набавка се врши на нивоу Дома. Јеловник се сачињава уз партиципацију корисника и у складу са здравствених стањем корисника и препорукама лекара. Медицинска сестра ангажована је на заказивању и одвођењу корисника на лекарске прегледе (у локалној заједници), давање прописане терапије итд. У послеподневним сатима за кориснике се организују различите окупационе активности, такође корисници се у пратњи ангажованог особља укључују и у активности у заједници. У одржавању хигијене простора укључени су у складу са својим могућностима и корисници, а спремачица долази најмање једном недељно. Током викенда корисници бораве у својој природној породици.

Корисници

Свих 6 корисника услуге су у узрастој групи одраслих од 26-64 године. Подједнак је број корисника женског (3) и мушког пола (3). С обзиром да је пружање услуге започело у 2023. години сви корисници су новопримљени. У току године није било флукуације корисника. Такође, свих 6 корисника предходно су живели у примарној породици, а у услугу су укључени на лични захтев тј. захтев законског заступника.

Према врсти инвалидитета свих 6 корисника су особе са интелектуалним сметњама, а према процењеном степену подршке 2 корисника су 2. степена подршке, 3 корисника 3. степена подршке, а за једног корисника је процењен 4. степен потребне подршке. Свих 6 корисника поред услуге становања уз подршку истовремено користе и услугу дневног боравка за одрасла лица са сметњама у развоју. Свих 6 корисника имају пребивалиште на територији Града Суботице.

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12.2023.год. према старости и полу						
Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година	0	0	0	0	0	0
18 - 25 година	0	0	0	0	0	0
26 - 64 године	3	3	6	3	3	6
65 - 79 година	0	0	0	0	0	0
80 и више година	0	0	0	0	0	0
Укупно	3	3	6	3	3	6

На дан 31.12.2023.године, нема корисника на листи чекања.

4.4. ШОСО „Милан Петровић“

О Установи

Школа за основно и средње образовање „Милан Петровић“ са домом ученика је образовна установа која је регистрована за обављање делатности из области образовања, социјалне заштите и здравства и јединствена је институција у региону.

Установе се бави образовањем деце, младих и одраслих и обухвата:предшколско, основношколско и средњошколско образовање, као и образовање одраслих. Поред образовања Школа пружа услуге социјалне заштите и реализује бројне програме из области социјалне заштите. Своје програме Школа реализује на преко 20 локација у Новом Саду, 10 дислоцираних одељења, у едукативном капну на Ченеју, у становима у оквиру услуге становања уз подршку. Преко 500 запослених ангажовано је у раду са преко 1500 ученика и корисника програма социјалне заштите.

Када је започело пружање услуге

Прве кућне заједнице су оформљене 2005. године путем пројекта "Ја, мама и тата заједно" са три корисника и "Живот достојан човека" са два корисника и односиле су се на програме превенције институционализације. Од 2008. године су склопу процеса деинституционализације. Школа за основно и средње образовање „Милан Петровић“ је реализовала два пројекта: пројекат "Наша кућа – 1" и "Наша кућа – 2". Финансијску подршку у реализацији пројеката пружили су Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Фонд за отворено друштво и Градска управа за социјалну и дечију заштиту Нови Сад. Закон који је донешен 2011. године уврстио је Становање уз подршку као услугу социјалне заштите. Град Нови Сад је подржао прво пројектно, а онда и програмски, финансирање услуге у оквиру Програма унапређења социјалне заштите. Програм је 2018. године је увршћен у Одлуку о социјалној заштити Града Новог Сада, али под називом "Мале кућне заједнице".

Лиценца за рад

Школа за основно и средње образовање „Милан Петровић“ као реализатор програма актуелно нема лиценцу за пружање услуге СУП тј. мале кућне заједнице, како услуга носи назив у Одлуци у социјалној заштити Града Новог Сада. Школа је сачинила елаборат и поднела захтев за лиценцирање први пут још 2016. године, а други пут 2020. године. Препреку у процесу лиценцирања представља прибављање техничке документације о противпожарној заштити и документација у вези имовинско правних односа за станове који су у власништу Града Новог Сада, а који су Школи за основно и средње образовање „Милан Петровић“ дати на коришћење на основу уговора о коришћењу. Поступак лиценцирања услуге је у току.

Нормативно уређење услуге

Услуга СУП дефинисана је Одлуком о социјалној заштити Града Новог Сада¹³ али под називом мале кућне заједнице. Град Нови Сад није донео Правилник о пружању услуге, као ни Правилник о цени услуге и Правилник о партиципацији корисника у трошковима услуге. Одлуком о социјалној заштити предвиђено је да услугу могу користити корисници са територији Града Новог Сада.

Финансирање услуге

Услуга се финансира из буџета Града Новог Сада по Програму унапређења социјалне заштите. У 2023. години као програмска активност услуга се финансира у износу од 36.353.580 динара. Цена услуге по кориснику месечно у 2023. години износила је 65.857 динара. Из буџета програма финансирају режијски или тзв. комунални трошкови (струја, грејање и др. трошкови становања), трошкови ангажовања особља, трошкови исхране и одржавања хигијене. У буџету програма нису планирана средства за одећу, обућу и друге личне потребе корисника. Корисници који имају сопствене приходе

¹³ Одлука о социјалној заштити Града Новог Сада (Сл.лист Града Новог Сада број 38/2011 , 10/2012 , 34/17, 42/18, 55/19, 5/21, 9/21 и 56/21)

(пензију, додатак за туђу негу и помоћ и др.) из сопствених средстава обезбеђују себи одећу и обућу или за њих то обезбеђују родитељи или сродници. За један број корисника услуге, који немају приходе и сроднике, средства за ове намене обезбеђују се путем једнократних помоћи које Центар за социјални рад Града Новог Сада одобрава корисницима када је то неопходно. Корисници или њихови родитељи не партиципирају у трошковима услуге становања уз подршку.

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Радни простор пружаоца услуге налази се на адреси Димитрија Аврамовића 6 у Новом Саду. Стручни радници користе две канцеларије, опремљене потребним намештајем и опремом, као и салу у приземљу, погодна за пријем корисника и одржавање групних састанака.

У табели која следи дат је приказ објеката у којима се пружа услуга становања уз подршку, површина и структура станова, укупан капацитет и попуњеност станова на дан 31.12.2023. године. Услуга СУП пружа се у 11 станова са укупним капацитетом места 56.

Стан	Квадратура m ²	Собност	Број корисника на дан 31.12.2023	Капацитет места
1	108,10	-3 спаваће собе, дневна соба, кухиња са трпезаријом, 2 купатила	5	6
2	90,16	-3 спаваће собе, помоћна просторија, дневна соба, кухиња са трпезаријом, купатило	6	6
3	89	3 спаваће собе, дневна соба, кухиња, трпезарија, купатило	5	6
4	86,04	2 спаваће собе, помоћна соба, дневна соба кухиња са трпезаријом, купатило	3	5
5	75	3 спаваће собе, дневна соба, кухиња са трпезаријом, купатило	5	5
6	300	стамбена кућа са двориштем:2 купатила, 2 кухиње са трпезаријом, 2 дневна боравка 7 спаваћих соба, подрум	12	12
7	74,43	2 спаваће собе, помоћна соба, дневна соба Кухиња, купатило	3	4
8	80	2 спаваће собе, кухиња са трпезаријом Купатило, помоћна просторија, тераса	1	2
9	80	2 спаваће собе, кухиња са трпезаријом, купатило	1	4
10	102	2 спаваће собе, радна соба, остава дневна соба, кухиња са трпезаријом, 2 купатила, 2 терасе	2	3
11	34	Купатило, соба, кухиња са трпезаријом, тераса	3	3
УКУПНО			46	56

Према подацима достављеним од ШОСО „Милан Петровић“, од укупно 11 станова у којима се пружа услуга, 7 је у власништу Градске управе за имовину Града Новог Сада, 3 стана је у власништу Фондације „Милан Петровић“ и 1 стан се изнајмљује из средстава тј. буџета програма који финансира Град Нови Сад.

Сви станови, у којима се реализује услуга, су приступачни и доступни, односно добро повезани са градским превозом и у средини која пружа могућност за социјалну инклузију. Стамбени простори пружају безбедно окружење за боравак корисника и испуњавају стандарде прописане Правилником о ближим условима и стандардима услуга социјалне заштите (члан 6, члан 9, члан 93). У стамбеној јединици је смештено највише шест корисника. У једној спаваћој соби смештено је највише два корисника.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Објекат у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	11	-	
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	11	-	
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	11	-	
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колиџа и других помагала.	11	-	
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	11	-	
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више.	1		
Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	11	-	
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	11	-	

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	11	-	
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	11	-	

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	11	-	
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.	11	-	
У једној соби смештена су највише два корисника.	11	-	
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м ² стамбеног простора.	11		

Ангажовано особље

На реализацији програма тј. пружању услуге ангажовано је укупно 36 особа. Највећи број, њих 26 је ангажовано на основу уговора о делу, док је 10 у радном односу на одређено време.

На пружању услуге ангажовано је још 6 стручних радника, од којих 4 раде са пуним радним временом (психолог, правник, 2 дефектолога) док су три стручна радника (дефектолози) раде само делом радног времена. Број ангажованих стручних радника-саветника за осамостаљивање у односу на актуелни број корисника (4 саветника за осамостаљивање на 46 корисника) је мањи у односу на прописане стандардима услуге становање уз подршку тј. недостаје 1 саветник за осамостаљивање. Када је реч о сарадницима, тј. неговатељима/љицама укупно их је ангажовано 29 и различитих су новоа квалификације. Када је реч о броју ангажованих неговатеља/ица њихов број је већи у односу на минималне стандарде услуге дефинисане чланом 95 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите. Оваква структура ангажованог особља (велики број ангажованих неговатељица) условљена је карактеристикама корисника у односу на степен потребне подршке (скоро половина корисника је 1. или 2. степена подршке).

Од укупног броја ангажованих на услузи, више од половине, односно конкретно 28 сарадника/неговатеља и 3 стручна радника имају завршен релевантан акредитован програм обуке за пружање ове услуге. Актуелно, три стручна радника имају лиценцу за обављање основних стручних послова у социјалној заштити.

Структура ангажованог особља на услузи становања уз подршку за ОСИ на дан 31.12.2023.године	
Образовни профил	Број
Стручни радник 1 психолог 2 дефектолог 1 дефектолога и 1 педагог са 40% радног времена 1 сурдолог са 20% радног времена 1 правник	5
Неговатељ/-ица	29
Медицинска сестра	1
Друго /административни радник	1
УКУПНО	36

Организација рада

У више од половине стамбених заједница организован је 24 надзор и подршка неговатељица. Ова сатница може бити умањена за број сати који корисници проводе у дневном боравку или радном центру. У само две стамбене јединице живе корисници чији степен подршке захтева само подршку стручног радника, а не и неговатеља. Радно време неговатељица износи 40 часова недељно, а распоред рада се прави у зависности од времена потребног за подршку у заједници, дневних активности корисника изван заједнице али и процента радног ангажовања неговатељица. Стучни радници раде у преподневној или поподневној смени у зависности од потребе корисника. Припрема оброка за кориснике није централизована, у свакој стамбеној јединици постоје услови и реализује се припреме оброка. Неговатељица је најчешће задужена да припреми оброке или пак надзире и пружа подршку у припреми оброка (у зависности од степена подршке корисника који живе у конкретној стамбеној јединици). Обезбеђивање намирница потребних за припрему оброка врши се централизовано, на нивоу установе за све стамбене јединице. Стручни радник и координаторе уз партиципацију корисника сагледавају потребе и прави се листа требовања намирница, два пута месечно. Јеловник се сачињава на нивоу пружаоца услуге уз уважавање препорука нутриционисте али и предлога корисника. Јела из

менија за ту недељу кувају се у свакој кућној заједници. Одржавање хигијена простора, такође се обавља од стране неговатељица уз учешће корисника односно самостално од стране корисника у зависности од степена подршке. Прање одеће и рубља врши се у свакој од стамбених заједница.

Корисници

Према подацима достављеним од пружаоца услуге на дан 31.12.2023. године услугу је користило укупно 46 корисника, од тога мушког пола 31 или 67%, а женског 15 или 33%. У табели која следи дата је структура корисника према полу и узрасту где видимо да је највећи број корисника у старосној групи одрасли између 26 - 64 године.

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12. 2023. године према старости и полу						
Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.2023)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.2023.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година						
18 - 25 година	2	1		2	1	
26 - 64 године	29	13		29	13	
65 - 79 година		1			1	
80 и више година						
Укупно	31	15	46	31	15	46

Према врсти инвалидитета највише је корисника са вишеструким сметњама 28 или (61%), затим следе 15 корисника (32%) са интелектуалним тешкоћама, 2 корисника са сензорним сметњама и 1 корисник са телесним инвалидитетом. Према процењеном степену подршке највећи број корисника, њих 16 или 35% су 1. степена подршке и 16 корисника или 35% на 3. степену подршке. На 2. степену подршке је 5 корисника и 9 корисника је 4. степена подршке.

Када је реч о коришћењу других услуга социјалне заштите, 34 корисника услуге становања уз подршку истовремен користити и услугу Дневног боравка за одрасла лица при ШОСО „Милан Петровић“. У Радне центре формиране при ШОСО „Милан Петровић“ укључно је 4 корисника, у Предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом ангажовано је 5 корисника, а 6 корисника радно је ангажовано у отвореној привреди.

Највећи број корисника услуге претходно је живело у примарној породици – 36 корисника. Један корисник је у услугу ушао из хранитељске породице, а 9 из установе за домски смештај. Сви корисници су становници Града Новог Сада. Када је реч о упућивању на услугу, 23 корисника је упућено од стране ЦСР Града Новог Сада, 10 корисника користе услугу на лични захтев тј. захтев старатеља, а 13 корисника је упућено на услугу посредством тзв. " Центра за развој система подршке корисницима кроз едукацију и информисања". Реч је о Програму у области социјалне заштите ШОСО „Милан Петровић“ чији је циљ процена потреба корисника и упућивање на адекватне услуге и програме Школе и координација.

4.5. Дом „Ветерник“ - Ветерник

О Установи

Дом „Ветерник“ спада у групу установа социјалне заштите у којој се остварује право на смештај и потпуну заштиту деце, омладине и одраслих лица са сметњама у менталном развоју, степена умерене, теже и тешке менталне ометености и вишеструко ометених лица/корисници првог, другог и трећег степена подршке. Установа је основана 1971. године и своју делатност реализује већ више од 50 година. У складу са Уредбом о мрежи установа социјалне заштите за капацитет домског смештаја износи 500 места.

Дом „Ветерник“ поред институционалног смештаја пружа и услуге Дневног боравка и Становања уз подршку. Дневни боравак постоји од 1985. године, и по капацитету је предвиђен да пружи услугу за 24 корисника.

Када је започело пружање услуге

Становање уз подршку као ванинституционални облик смештаја постоји од 2005. године.

Лиценца за рад

Установама нема лиценцу за пружање услуге становања уз подршку. Захтев за лиценцу поднет је 2016. године у Министарство под бројем 447 од 23.05.2016. године.

Нормативно уређење услуге

Услуга СУП предвиђена је Одлуком о социјалној заштити Града Новог Сада¹⁴, али са називом мале кућне заједнице. Град Нови Сад није донео Правилник о пружању услуге, као ни Правилник о цени услуге и Правилник о партиципацији корисника у трошковима услуге. Одлуком о социјалној заштити (члан 2) предвиђено је да услуге социјалне заштите могу користити корисници са са пребивалиштем на територији Града, односно корисници који немају пребивалиште на територији Града ако се нађу у стању социјалне потребе које неодложно захтева пружање услуге односно обезбеђивање социјалне заштите. Одлуком стручног тима Дома „Ветерник“ услуга становања уз подршку пружа се и за кориснике који немају пребивалиште у Новом Саду, али су претходно били корисници Дома „Ветерник“.

Финансирање услуге

Услуга се финансира из буџета Града Новог Сада по Програму унапређења социјалне заштите. У 2023. години као програмска активност услуга се финансира у износу од 11.800.000 динара. Просечно месечно цена услуге по кориснику износи 98.333 динара. Из средстава добијених из буџета Града Новог Сада финансирају се зараде и доприноси као и трошкови превоза за запослене на услузи СУП као и трошкови набавке одеће и обуће за кориснике, комунални трошкови објекта као што су грејање, вода, струја, телефон и делимично трошкови хране и средстава за одржавање хигијене и гориво. Поред тога, сви корисници услуге СУП имају решење о признавању права на домски смештај, а који се финансира из буџета Републике Србије.

¹⁴ Одлука о социјалној заштити Града Новог Сада (Сл.лист Града Новог Сада број 38/2011, 10/2012, 34/2017,42/2018, 55/2019, 5/2021 и 9/2021, 56/2021)

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Програмске активности реализују се у кући, објекту у Новом Саду (Авијатичарско насеље). Кућа се налази у мирном делу града али у непосредној близини постоје сви потребни садржаји (аутобуска станица, продавнице итд). Простор у коме се реализује услуга састоји се из две повезане стамбене једнице капацитета 5+5, односно укупно 10 места. Оба стана имају исту структуру, имају две спаваће собе (једну трокреветну и једну двокреветну собу), купатило, дневни боравак са трезаријом и кухињом. Постоје две оставе једна у дворишту, а друга на тавану објекта. У дворишту на зеленом појасу постављен је пластеник мањих димензија. Грејање у објекту је централно, на гас. Станови су опремљени потребним намештајем и опремом. Према подацима из упитника установа испуњава услове у погледу заједничких структуралних стандарда - дефинисани чланом 6 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, као и услове у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 9 Правилника. Када је реч о испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93 Правилника, установа испуњава стандарде изузев стандарда да у једној соби може бити највише два корисника с обзиром да објекат има две трокреветне собе.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да (наведите број објеката који испуњавају стандард)	Не (наведите број објеката који не испуњавају стандард)	
Објекат у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	Да (два објекта)		
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	У близини објекта је станица јавног превоза.		
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	Објект има све наведене прикључке.		
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колица и других помагала.	Објект је приступачан возилима.		
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	Да		
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више.	Објект нема спратност.		
Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем градског централног грејања.		
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	Да		

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да (наведите број објеката који испуњавају стандард)	Не (наведите број објеката који не испуњавају стандард)	

Просторије које су намењене корисницима су приступачне	Да		
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	Да		

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да(наведите број објеката који испуњавају стандард)	Не (наведите број објеката који не испуњавају стандард)	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	Да		
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.	Две јединице са 5 корисника	Две јединице са 5 корисника	
У једној соби смештена су највише два корисника.	Оба објекта имају једну двокреветну спаваћу собу	Оба објекта имају и једну трокреветну спаваћу собу	
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м2 стамбеног простора.	78/5=15,6м2 63/5=12,6м2		

Ангажовано особље

На овом програму ангажовано је шест стручних сарадника, радних терапеута - асистената различитих образовних профила. Од шест ангажованих радних терапеута три имају уговор о раду на неодређено време и три имају уговор о раду на одређено време. Координатор програма/ руководиоца услуге је стручни радник запослен у Дому „Ветерник“.

Структура ангажованог особља на услузи становања уз подршку за ОСИ на дан 31.12.2023.године	
	Број
Радни терапеут - асистент	6
УКУПНО	6

Радни терапеути - асистенти немају завршен акредитовани програм обуке релевантан за пружање услуге становања уз подршку. Структура ангажованог особља (који се финансирају на овом програму/услугу) није у потпуности усклађена са структуралним стандардима услуге. Недостаје 1 саветник за осамостаљивање (стручни радник).

Организација рада

Организација рада на услузи подразумева 24 сатни надзор тј. стално присуство барем једног радног терапеута-асистента у објекту. Стручни сарадници на програму ангажовани су у 3 смене: преподневној, поподневној и ноћној. У објекту сваког дана, укључујући и викендом и празницима увек је присутан најмање један радни терапеут-асистент у смени.

Радни терапеути-асистенти су укључени у све активности заједно са корисницима, односно они прате и подржавају активности одржавање хигијена простора, припремања хране (вечера и сва три obroка викендом), прања веша и друге

активности свакодневног живота. Корисници активно партиципирају у изради јеловника током викенда када сами и припремају оброке уз подршку радног терапеута-асистента. У објекту постоји Кућни ред.

Здравствене услуге корисницима услуге се пружају у оквиру Дома. У Дому је за ове кориснике доступна услуга лекара, психијатра, стоматолога. У случају потребе других специјалистичких прегледа лекар Дома издаје потребне упуте.

Корисници

Према подацима достављеним од пружаоца услуге на дан 31.12.2023. године услугу је користило укупно 10 корисника, од тога мушког пола 6 или 60%, а женског 4 или 40%. У табели која следи дата је структура корисника према полу и узрасту где видимо да је највећи број корисника у старосној групи одрасли између 26 - 64 године 5 корисника тј. 50%. У узрасној групи млади од 18-25 година је 4 корисника (40%) и један корисник је у узрасној гурпи од 15 до 17 година. У току 2023. године није било нових пријема корисника.

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12. 2023.године према старости и полу						
Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.2023)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.2023.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година	1	0	1	1	0	1
18 - 25 година	1	3	4	1	3	4
26 - 64 године	4	1	5	4	1	5
65 - 79 година						
80 и више година						
Укупно	6	4	10	6	4	10

Према врсти инвалидитета свих 10 корисника су особе са интелектуалним тешкоћама. Према процењеном степену подршке пет корисника (50%) је процењено да је на 2. степену подршке, четири на 3. степену подршке (40%) и један на 4. степену подршке.

Од 10 корисника услуге 2 су још увек укључени у образовни процес, других 8 корисници не користе друге услуге социјалне заштите. Свих 10 корисника пре укључивања у услугу становања уз подршку живели су у установи социјалне заштите тј. у Дому „Ветерник“. Према пребивалишту 2 корисника имају пребивалиште у Новом Саду, док 8 корисника има пребивалиште ван територије Града Новог Сада. Свих 10 корисника услуге упућени су на кориштење ове услуге на основу Одлуке стручног тима Дома „Ветерник“.

4.6. Дом за душевно оболела лица „Чуруг“ – Чуруг

О Установи

Дом за душевно оболела лица „Чуруг“ је установа за одрасле и старије особе, а корисници који се налазе на смештају су особе са менталним и интелектуалним потешкоћама са територије Републике Србије. Делатност установе су две врсте услуга у области социјалне заштите - услуга домског смештаја и услуга становање уз подршку. Домски смештај је организован у три објекта – павиљона, са заједничким

просторијама трпезарије и кухиње, амбуланте. Дом пружа и услугу становање уз подршку. Услуга је организована у издвојеном објекату у Чуругу. Кућа која је намењена пружању услуге је у власништву АП Војводине.

Када је започело пружање услуге

Дом за душевно оболела лица „Чуруг“ започео је са пружањем услуге СУП 2015. године, у оквиру програма „Отворени загрљај“ коју су подржавали Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарство здравља Републике Србије, а финансиран је од стране Европске уније.

Лиценца за рад

Није поднет захтев за лиценцу.

Нормативно уређење услуге

Иако се са пружањем услуге започело још 2015. године пружање услуге није нормативно уређено, општина Жабалј није услугу дефинисала Одлуком о социјалној заштити, нити је пружање услуге ближе уређено другим актима/правилницима - Правилник о пружању услуге, Правилник о цени услуге и Правилник о партиципацији корисника у трошковима услуге.

Финансирање услуге

Услуга СУП која се пружа при Дому „Чуруг“, с обзиром да су корисници услуге корисници домског смештаја, финансира се кроз домски смештај, односно корисници партиципирају у цени услуге у складу са Законом о социјалној заштити и релевантни Правилник. Не постоје други извори финансирања саме услуге СУП. Пружалац услуге наводи да постоје тешкоће у финансијском смислу у погледу одржавања објекта, инвентара и сл, а финансирање је искључиво из сопствених средстава установе.

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Објекат се налази у Чуругу. Кућа се састоји од 3 спаваће собе, дневног боравка, кухиње, трпезарије, једног купатила, два ходника, оставе. У спаваћим собама има укупно 10 кревета (једна мушка и две женске собе). Квадратура по кориснику износи 16м². У дворишту поседује гаражу, дворишну оставу, просторију за пушење, помоћне објекте (некадашње кокошињце).

Објекат који је намењен пружању услуге према процени пружаоца услуге испуњава све стандарде прописане чланом 6, 9 и делимично чланом 93 Правилника о ближим условима и стандардима услуга социјалне заштите: нису испуњени стандарди који се односе на број корисника по стамбеној јединици и соби.

Испуњеност услова у погледу заједничких структуралних стандарда - дефинисани чланом 6 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да (наведите број објеката који	Не (наведите број објеката који не	

	испуњавају стандард)	испуњавају стандард)	
Објекат у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	x		
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	x		
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	x		
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колиџа и других помагала.	x		
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	x		
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више.	x		Објекат није спратан
Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	x		
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	x		

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 9 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да (наведите број објеката који испуњавају стандард)	Не (наведите број објеката који не испуњавају стандард)	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	x		
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	x		

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	Да (наведите број објеката који испуњавају стандард)	Не (наведите број објеката који не испуњавају стандард)	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	x		
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.		x	
У једној соби смештена су највише два корисника.		x	
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м ² стамбеног простора.	x		

Организација рада

Услуга СУП остварује се реализацијом програмских активности којима се, у складу са проценом индивидуалних потреба и потреба корисничке групе: 1) осигурава безбедно окружење; 2) пружа помоћ и подршка у задовољавању свакодневних животних потреба; 3) обезбеђује окружење у коме су доступне разноврсне социјалне, образовне, здравствене, културно забавне, спортске и рекреативне услуге у складу са идентификованим потребама корисника.

Пружалац услуге обезбеђује и друге програме који су посебно прилагођени могућностима и интересовањима корисника, а активности су усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника.

Активности су усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника, односно припреми корисника за одржив независан живот, реализују се у складу са сврхом услуге, карактеристикама корисничке групе, капацитетима корисника, индивидуалним планом, а у складу са проценом потреба корисника могу обухватити: 1) подршку успостављању и одржавању позитивних односа са лицима у окружењу; 2) организовање радно - окупационих и едукативних активности које подстичу стицање нових знања и вештина; 3) овладавање практичним вештинама, које се користе у свакодневном животу, посебно оним вештинама које се односе на припрему исхране, одржавање личне хигијене и хигијене становања, вођења домаћинства, познавања и коришћења ресурса заједнице; 4) подршку у развоју самосталности у доношењу одлука и преузимања одговорности; 5) подршку приликом одржавања стамбене јединице и старања о личним стварима; 6) подршка корисницима у организовању слободног времена; 7) организовање забавних садржаја у складу са интересовањима, жељама и могућностима корисника; 8) развој вештина за препознавање и решавање проблема; 9) развој социјалних и комуникационих вештина; 10) развој вештина за самозаштиту; 11) пружање рехабилитационих и терапијских услуга.

Услугом СУП корисницима се обезбеђује одговарајући смештај и стручна помоћ и подршка у развијању вештина које су од суштинске важности за њихово што потпуније укључивање у заједницу, у зависности од потреба корисника и у складу са његовим интересовањима и жељама. Станари-корисници у кући за становање уз подршку су самостални у смислу доласка у дом по намирнице, терапију, као и набавке за своје личне потребе.

Ангажовано особље

На услузи СУП коју пружа Дом „Чуруг“ ангажовано је 3 особе: по струци социјални радник, правник и лекар, сви запослени у Дому „Чуруг“, уговором о раду на неодређено време, за обављање послова из делокруга своје струке на пружању услуге домског смештаја, али се ангажују и у оквиру услуге СУП. Ангажовани стручни радници на услузи имају лиценце за обављање основних стручних послова у социјалној заштити, нису прошли акредитоване обуке релевантне за пружање услуге СУП. У табели која следи може се видети структура ангажованог особља на услузи СУП.

Структура ангажованих радника на услузи становање уз подршку, на дан 31.12.2023.год.	
	Број радника на дан 31.12.2023.год
Социјални радник	1
Правник	1
Лекар	1
Укупно	3

У погледу посебних структуралних стандарда везаних за ангажовано особље (члан 95 Правилника) Установане не испуњава стандарде: један стручни радник – саветник за осамостаљивање на десет корисника и један неговатељ на четири корисника.

Корисници

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12. 2023. године према старости и полу						
Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.2023)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.2023.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година	0	0	0	0	0	0
18 - 25 година	0	0	0	0	0	0
26 - 64 године	3	7	9	3	7	10
65 - 79 година	0	0	0	0	0	0
80 и више година	0	0	0	0	0	0
Укупно	3	7	10	3	7	10

Капацитет услуге је 10 места. Цео капацитет услуге је на крају 2023. године био попуњен, 10 корисника је користило услугу: 3 мушкарца и 7 жена, узраста од 26 до 64 године. На дан 31.12.2023. није било листе чекања. Током 2023. године није било нових корисника услуге.

Свих 10 корисника услуге СУП су претходно корисници Дома „Чуруг“. По решењу о смештају и даље су корисници домског смештаја, на смештају у услузи СУП по одлуци стручног тима Дома.

У структури корисника према доминантој врсти инвалидитета, сви корисници су са менталним тешкоћама/душевним обољењем. Према процењеном степену подршке за свих 10 корисника је процењено да су 4. степена подршке.

Корисници услуге СУП нису са територије општине Жабал, већ са територија различитих општина/градова, што је очекивано с обзиром да се ради о корисницима услуге домског смештаја Дома „Чуруг“.

Корисници услуге не користе друге услуге социјалне заштите, нити су укључени у Радне центре, у рад у предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом или радно ангажовани у отвореној привреди.

4.7. Дом „Свети Василије Острошки Чудотворац“ – Нови Бечеј

О Установи

На основу Уредбе о мрежи установа, установа послује под називом - Установа за одрасле и старије „Свети Василије Острошки Чудотворац“. Корисници услуга су одрасли и старији, и старији са менталним и интелектуалним тешкоћама. Према Закону о социјалној заштити домским смештајем се обезбеђује становање и задовољење основних животних потреба као и здравствена заштита смештеним корисницима. Установа поседује лиценцу за пружање услуге домског смештаја за одрасле и старије, и старије са менталним и интелектуалним тешкоћама и за услугу помоћи у кући за одрасле и старије. Од услуга у локалној заједници Установа пружа још и Клуб за дневни боравак и Становање уз подршку.

Када је започело пружање услуге

Установа „Свети Василије Острошки Чудотворац“ започела је са пружањем услуге СУП 2014. године. Пројекат „Независан живот у заједници особа са интелектуалним и менталним потешкоћама у општини Нови Бечеј“ је један од пројеката у оквиру програма „Отворени загрљај“ коју су подржавали Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарство здравља Републике Србије а финансиран је од стране Европске уније.

Лиценца за рад

Установа је у процесу лиценцирања услуге СУП. Захтев за лиценцирање поднет је у децембру 2022. године. У јуну 2024. године су испуњени последњи захтеви тражени од стране ресорног министарства и послата је сва тражена документација.

Финансирање услуге

У почетку се услуга СУП финансирала средствима ЕУ кроз ИПА пројекте. Од јуна 2019. године услуга се финансира кроз домски смештај, односно корисници партиципирају у цени услуге у складу са Законом о социјалној заштити и Правилником о учешћу сродника у издржавању корисника права у социјалној заштити. Не постоје други извори финансирања саме услуге СУП.

Нормативно уређење услуге

Иако се са пружањем услуге започело још 2014. године, пружање услуге није до краја нормативно уређено, општина Нови Бечеј услугу је дефинисала Одлуком о социјалној заштити, али пружање услуге није ближе уређено другим актима/правилницима - Правилник о пружању услуге, Правилник о цени услуге и Правилник о партиципацији корисника у трошковима услуге.

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Свих 5 објеката који су намењени пружању услуге СУП се налазе у насељеном месту Нови Бечеј. Прва кућа, површине 120 м² састоји се од: затворене терасе, предсобља, купатила, дневног боравка са кухињом. Кућа је опремљена свим неопходним намештајем и апаратима (угаона гарнитура, трпезаријски сто и столице, ТА пећ, клима...). Има шпајз, на спрату се налазе две спаваће собе у свакој од соба имамо по два кревета и ормане. У дворишту куће се налази пластеник и помоћни објекти. Друга кућа, површине 64 м², монтажна кућа. Састоји се од: отворене терасе, предсобља, дневног боравка са кухињом. Кућа је опремљена свим неопходним намештајем и апаратима (угаона гарнитура, сто, столице, ТА пећ, клима, телевизор...). Садржи и шпајз, купатило и 2 спаваће собе, са по 2 кревета и ормарима. У дворишту се налазе 2 пластеника. Трећа кућа, површине 200 м². Састоји се од: 1 отворене терасе и 1 наткривене терасе, пространог дневног боравка (тросед, две фотеле, табуре, орман, трпезаријски сто и столице), кухиње, 1 купатила, 1 вц и три спаваће собе. Две собе су са по једним креветом, а трећа је са два кревета. У дворишту је гаража и помоћни објекти. Четврта кућа, монтажна, површине 64 м². Састоји се од: отворене терасе, предсобља, дневног боравка са кухињом опремљени потребним намештајем и апаратима (угаона гарнитура, клуб сто, трпезаријски сто и столице, орман, полице...), шпајза, купатила и две спаваће собе са по 2 кревета и ормарима. У дворишту има један пластеник. Пета кућа, монтажна, површине 84 м². Састоји се од: предсобља, дневног боравка са кухињом, који су опремљени неопходним намештајем и апаратима (угаона гарнитура, клуб сто, трпезаријски сто и столице, ТА пећ и клима), купатило, три спаваће собе са по 2 кревета и ормарима. У дворишту се налази наткривена тераса – сјеница.

Постоје два основа за коришћења простора за реализацију услуге: 3 куће су наменски грађене средствима ЕУ за ову услугу, у власништву су АП Војводине, две куће су изнајмљени простори од физичких лица.

Објекти који су намењени пружању услуге према процени пружаоца услуге испуњавају све стандарде прописане чланом 6, 9 и 93 Правилника о ближним условима и стандардима услуга социјалне заштите.

Испуњеност услова у погледу заједничких структуралних стандарда - дефинисани чланом 6 Правилника о ближним условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен које су потребе како би био испуњен
	објекта који испуњавају стандард	објекта који не испуњавају стандард	
Објекат у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	5	-	
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	5	-	
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	5	-	
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колиџа и других помагала.	5	-	
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	5	-	
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више.	4	1	у питању су 4 породичне приземне куће, и једна П+ПК. Овај стандард не треба да се примени на СУП
Објекат је топлоотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	5	-	Само 1 кућа има централно грејање, мислимо да овај стандард не треба да се примени на СУП
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	5	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 9 Правилника о ближним условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен које су потребе како би био испуњен
	број објекта који испуњавају стандард	број објекта који не испуњавају стандард	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	да		
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	да		

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93 Правилника о ближним условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен које су потребе како би био испуњен
	објекта који испуњавају стандард	објекта који не испуњавају стандард	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	да		
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.	да		
У једној соби смештена су највише два корисника.	да		
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м ² стамбеног простора.	да		

Организација рада

Корисници услуге СУП су одрасла и старија лица, са менталним и интелектуалним тешкоћама, која се већ налазе на смештају у Дому. Корисници имају подршку два асистента који раде преподне радним данима, а викендима се смењују. У тиму становања уз подршку ради и социјални радник, психолог, лекар опште праксе и психијатар. Прва смена (асистенти, социјални радник) је у интервалу од 7h до 15h, поподне и увече су пасивно дежурни и доступни на умрежене телефоне. У свакој од кућа постоји умрежени мобилни телефон.

Радним данима сваки асистент је задужен за своје куће. Асистенти корисницима пружају подршку у свакодневним активностима као што су: брига о себи, припрема хране, брига о животном простору, одржавање хигијене, социјализација, укључивање у друштвене активности (културне манифестације, спортске и др.) и радна активација. Такође им помажу да се подсети свог ранијег живота у породици пре доласка у дом. Станари ових кућа су се активно укључили у локалну заједницу, посећују комшије, остале станаре из суп-а и друже се. Са својим рођацима и пријатељима имају комуникацију и преко интернета, такође их редовно посећују.

Сваког јутра се корисницима у кућама достављају намирнице из централне домске кухиње (доручак, ручак и вечера). Сами су задужени за припрему obroка од добијених намирница, према својим жељама и укусу. Терапија за све кориснике стоји у кућама у посебним закључаним кутијама. Асистент је задужен за поделу исте. Једино вечерњу терапију узимају без надзора, пошто им је остављена и јављају асистенту када је попију. За паковање недељне терапије за све кориснике је задужена медицинска сестра Дома.

Свако од корисника има своје задужење у кући и према распореду га обавља. Распоред послова сами праве. Корисници се према својим жељама опредељују за радну терапију по одељењима, где добијају радне задатке за које једном месечно добијају радни џепарац. У свакодневном контакту су са социјалним радником и психологом, кроз посете кућама, доласком на одељења, групним састанцима. Према потреби долазе на прегледе у Дом (где је њихов изабрани лекар), код лекара опште праксе или психијатра, као и на редовне систематске прегледе.

Ангажовано особље

На услузи СУП коју пружа Дом „Свети Василије Острошки Чудотворац“ ангажовано је 4 особе: уговором о раду на неодређено време: 1 социјални радник, 2 неговатељице и 1 асистент, а по потреби сви стручни сарадници запослени у Дому се ангажују на услузи. Ангажовани кадар се финансира кроз домски смештај, с обзиром да нема других извора финансирања услуге. Ангажовани стручни радник на услузи има лиценцу за обављање основних стручних послова у социјалној заштити. Према подацима добијеним од пружаоца услуге, пружалац услуге испуњава услове у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 95 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите: један стручни радник – саветник за осамостаљивање на десет корисника и један неговатељ на четири корисника. У табели која следи може се видети структура ангажованог особља на услузи.

Структура ангажованих радника на услузи становање уз подршку, на дан 31.12.2023.год.

	Број радника на дан 31.12.2023.год
Социјални радник	1
Неговатељица	2
Асистент на услузи СУП	1
Укупно	4

Што се тиче едукација које су релевантне за пружање услуге СУП, својевремено су, у току првог ИПА пројекта „Отворени загрљај“ организоване обуке за пружање ове услуге, кроз које је прошао велики број запослених радника (из ове и других установа које су биле укључене у пројекат), а запослени из Дома „Свети Василије Острошки Чудотворац“ акредитовали су обуку која се односи на лично планирање и израду индивидуалног плана.

Корисници

Капацитет услуге је 20 места. Цео капацитет услуге је на крају 2023. године био попуњен, 20 корисника је користило услугу: 9 мушкарца и 11 жена, старости од 26 до 64 године и 65 до до 79 година. Не постоји листа чекања, а током 2023. године 1 корисник је почео да користи услугу.

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12.2023.године према старости и полу

Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.2023)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.2023.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година						
18 - 25 година						
26 - 64 године	9	7	16	9	7	16
65 - 79 година		4	4		4	4
80 и више година						
Укупно			20			20

Свих 20 корисника услуге СУП су корисници Дома „Свети Василије Острошки Чудотворац“, на смештају у услузи СУП по одлуци стручног тима Дома, по решењу о смештају и даље су корисници домског смештаја.

У структури корисника према доминантој врсти инвалидитета, 19 корисника је са менталним тешкоћама/душевним обољењем и 1 корисник са интелектуалним тешкоћама. За све кориснике услуге процењен је 3. степен потребне подршке.

Према пребивалишту, корисници услуге СУП су са територија различитих општина/градова што је и зачекивати с обзиром да се ради о корисницима услуге домског смештаја Дома „Свети Василије Острошки Чудотворац“ (19 корисника), 1 корисник је са територије општине Нови Бечеј.

Корисници услуге не користе друге услуге социјалне заштите, нити су укључени у Радне центре, у рад у предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом или радно ангажовани у отвореној привреди. Корисници се према својим жељама опредељују за радну терапију које је организована у Дому, где

добијају радне задатке за које једном месечно добијају радни џепарац. Корисници имају своја задужења у кући. У свакодневном контакту су са социјалним радником и психологом, кроз посете кућама, доласком на одељења, групним састанцима. Према потреби долазе на прегледе у Дом (где је њихов изабрани лекар), код лекара опште праксе или психијатра, као и на редовне систематске прегледе.

4.8. Дом „Срце у јабуци“ – Јабука, Панчево

О Установи

Дом за лица ометена у менталном развоју „Срце у јабуци“ Јабука, је установа социјалне заштите која обавља делатност којом се обезбеђује остваривање права и другог законом утврђеног интереса грађана – корисника услуга – одраслих и старијих лица са менталним и интелектуалним потешкоћама, у области социјалне и примарене здравствене заштите. Закон о социјалној заштити („Сл. гласник РС“ бр. 24/11) Закон о јавним службама („Сл. гласник РС“ бр. 42/91, 74/04) Уредба о мрежи установа социјалне заштите („Сл. гласник РС“ бр. 16/12).

Поред основне делатности установа пружа и услугу дневног боравка, услугу становања уз подршку и обавља споредне делатности предвиђене Статутом установе.

Када је започело пружање услуге

Пружање услуге је започело 2007. године. Услугом СУП су обухваћени функционалнији корисници Дома који су становници кућица у селу. Капацитет услуге је 23 корисника. Није формирана листа чекања.

Лиценца за рад

Установа нема лиценцу за рад за услугу СУП. Захтев за лиценцу поднет је 2016. године.

Нормативно уређење услуге

Услуга је дефинисана Одлуком о социјалној заштити грађана Града Панчева („Сл. лист Града Панчева“ бр. 38/2015) и од стране Градског већа Града Панчева је донет Правилник о о ближим условима, поступку и начину остваривања права на коришћење услуга социјалне заштите и материјалну подршку („Сл. лист Града Панчева“ бр. 5/2016).

Финансирање услуге

Услуга СУП се финансира из буџета Локалне самоуправе – кроз Програм унапређења социјалне заштите у износу од 1.560.000,00 динара за 2023. годину.

Корисници партиципирају у цени домског смештаја, а користе услугу становања уз подршку која није лиценцирана (станују у кућицама у селу) и за исту не партиципирају. За услугу „Становање уз подршку“, Градска управа је учествовала у делу који се односи на плаћање материјалних трошкова.

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Услуга се пружа у 7 објеката (кућица) које се налазе у селу на више различитих локација:

- 1 кућица површине 40m² састоји се од следећих просторија: 1 спаваћа соба, кухиња и купатило, 2 корисника
- 2 кућице, укупне површине 110 m², 4 спаваћих соба, 2 дневне собе трпезарија и кухиња, 2 купатила, укупно 7 корисника
- 2 кућице, укупне површине 120 m², 4 спаваћих соба, 2 дневне собе са трпезаријом и кухињом, 2 купатила, укупно 8 корисника
- 1 кућица површине 55m², 2 спаваће собе, кухиња са трпезаријом, купатило, укупно 4 корисника
- 1 кућица у оквиру Дома, површине 45m², 1 спаваћа соба, дневни боравак са трпезаријом и кухињом, купатило, 2 корисника

Сви објекти су приземне градње и располажу двориштем. Испуњени су стандарди, изузев – непоседовања телефонског прикључка.

Испуњеност услова у погледу заједничких структуралних стандарда - дефинисани чланом 6 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Објекат у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	7	-	
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	7	-	
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	7	-	Нема телефонску мрежу
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колиџа и других помагала.	7	-	
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	7	-	
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више.	7	-	Нема спратних објеката за услугу становање уз подршку
Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	7	-	
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	7	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 9. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	наведите број објеката који не испуњавају стандард	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	7	-	
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	7	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су
	наведите број објеката	наведите број објеката	

	који испуњавају стандард	који не испуњавају стандард	потребе како би био испуњен
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	7	-	
У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.	7	-	
У једној соби смештена су највише два корисника.	7	-	
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м2 стамбеног простора.	7	-	

Организација рада

У складу са кадровским капацитетом Установе све облике рада са корисницима становања уз подршку обављају стручни радници и сарадници Установе Дома „Срце у јабуци“. Свакодневна радно-окупациона терапија која подразумева долазак корисника у просторије Дома намењене за ту врсту терапије. Ангажовано особље пружа помоћ и подршку корисницима у обављању свакодневних активности као што су: саветодавни рад око одржавања личне хигијене, помоћ око хигијене личне гардеробе, хигијене простора и уређења дворишта, помоћ у обезбеђивању намирница - требовање и дистрибуција корисницима по стамбеним јединицама хране (на недељном и месечном нивоу) и потрошног материјала за домаћинство (месечно). Стручни тим Дома пружа саветодавну подршку у решавању конфликта међу корисницима у истој стамбеној јединици кроз индивидуални и групни разговор.

И даље је актуелан проблем недостајућег кадра за праћење корисника који су обухваћени овом услугом.

Ангажовано особље

За услугу СУП нема ангажованих радника и није испуњен услов у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 95. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите. Недостаје 3 стручна радника - саветника за осамостаљивање (1:10 корисника) и 6 неговатеља (1:4 корисника). У складу са кадровским капацитетом Установе, услугу обављају стручни радници и сарадници ангажовани за услугу смештаја - Установе Дома „Срце у јабуци“.

Корисници

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12. према старости и полу						
Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година						
18 - 25 година						
26 - 64 године	13	9	22	13	9	22
65 - 79 година	1		1	1		1
80 и више година						
Укупно	14	9	23	14	9	23

Услугу СУП користи укупно 23 корисника, од којих 22 корисника припадају старосној групи одраслих од 26 до 64 године, само 1 корисник је из групе од 65 до 79 година. Већина корисника су особе мушког пола (14), док су особе женског пола заступљене у мањем броју (9). Значајно је истаћи да услугу СУП користи 6 корисника који имају пребивалиште на територији Града Панчево, а да знатно већи број корисника (17) има пребивалиште ван територије локалне самоуправе. Сви корисници су са интелектуалним тешкоћама, од којих је 21 корисник са утврђеним 4. степеном подршке, а за 2 корисника је потребан 3. степен подршке. Током 2023. године није било флукуације корисника.

4.9. Дом за душевно оболела лица „1. октобар“ Стари Лец

О Установи

Дом за душевно оболела лица „1. октобар“ Стари Лец има седиште у Старом Лецу, на адреси Сутјеска бр. 1. Дом је специфична установа социјалне заштите чија је делатност смештај и збрињавање одраслих и душевно оболелих и ментално недовољно развијених лица, пружање здравствене заштите, социо и радно-окупациони третман и рехабилитација. Осим домског смештаја, од 2009. године, пружа услугу Прихватилишта за одрасла лица.

Када је започело пружање услуге

Пружање услуге СУП је започело 2013. године за 4 корисника, у кући која је набављена и адаптирана средствима из донације Аустријске владе. Одлуком Управног одбора број 01-552/15 од дана 03.04.2015.године, капацитет услуге је проширен 2015. године, након што је саграђена кућа у којој је обезбеђен боравак за 6 корисника.

Лиценца за рад

Установа није поднела захтев за лиценцирање услуге СУП.

Нормативно уређење услуге

Одлуком о изменама и допунама одлуке о правима и услугама у социјалној заштити општине Пландиште („Сл. лист општине Пландиште бр. 9/2015) уведена је услуга становање уз подршку за душевно оболела лица. Одлуком о социјалној заштити Општине Пландиште („Сл. лист“ општине Пландиште 24/2017) у члану 22. и 23. прописује се услугу становање уз подршку и одређује се да исту пружа Дом за душевно оболела лица „1. октобар“, Стари Лец.

Финансирање услуге

Према добијеним информацијама од представника установе, нису обезбеђена посебна средства за финансирање услуге услуга СУП, већ се иста финансира кроз услугу домског смештаја. Фактички, корисници финансијски партиципирају у трошковима услуге домског смештаја.

Опис стамбених услова (простор и опрема)

Две куће, на две различите локације у Старом Лецу, Кућа 1 (4 места, две собе са 2 кревета), Кућа 2 (6 места, три собе са 2 кревета).

Корисници ове услуге смештени су у приземне стамбене јединице – куће, са по две до три спаваће собе, дневним боравком, купатилом, помоћним просторијама и двориштем. Стамбене јединице су опремљене неопходним намештајем и опремом. Све спаваће собе су двокреветне. Дневни боравак и трпезарија су довољне величине за боравак четири до шест особа, а користе се за сусрете и дружење корисника међусобно, као и корисника и посетилаца. По кориснику је обезбеђено најмање 12 m² простора. Собе корисника осим кревета, садрже и ноћне светилке, сто и ормар за одећу одвојено за сваког корисника.

Објекти су у својини АП Војводине, а Дом за душевно оболела лица „1.октобар“ има право коришћења.

Испуњеност услова у погледу заједничких структуралних стандарда - дефинисани чланом 6. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Објекат у коме се пружају услуге корисницима налази се у насељеном месту.	2	-	
Ради несметаног коришћења услуга и служби у заједници објекат треба да буде на месту доступном јавном превозу.	2	-	
Објекат има прикључак на електричну и телефонску мрежу, прикључак и инсталације за довод воде за пиће и одвод отпадних вода.	2	-	
Прилаз објекту приступачан је за несметан долазак возила са корисницима који се отежано крећу и за самостално кретање корисника инвалидских колица и других помагала.	2	-	
Пружалац услуге обезбеђује безбедно окружење за боравак корисника, запослених и трећих лица.	2	-	
Објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више.			Објекти су приземни
Објекат је топлотно, звучно и хидро изолован, има систем централног грејања који обезбеђује адекватну собну температуру, природно проветравање и осветљење.	2	-	
Пружалац услуге, у складу са потребама корисника, обезбеђује услове за рекреацију, физикалну и радно-окупациону терапију и сусрете и контакте са члановима породице и другим лицима значајним за корисника.	2	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 9 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Просторије које су намењене корисницима су приступачне	2	-	
Подови у свим просторијама су од неклизајућег материјала	2	-	

Испуњеност услова у погледу посебних структуралних стандарда - дефинисани чланом 93. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.

Стандард	Испуњеност стандарда		Уколико стандард није испуњен наведите које су потребе како би био испуњен
	број објеката који испуњавају стандард	број објеката који не испуњавају стандард	
Минимална структура стамбене јединице обезбеђује несметано обављање основних животних функција: спавање, обедовање, дневни боравак и одржавање хигијене корисника.	2	-	

У стамбеној јединици може бити смештено највише шест корисника.	2	-	
У једној соби смештена су највише два корисника.	2	-	
По кориснику се обезбеђује најмање 12 м2 стамбеног простора.	2	-	

Ангажовано особље

Установа нема посебно ангажованог особља на пружању услуге СУП. Запослени у Установи су: 2 социјална радника са лиценцом, правник, 3 лекара, 8 радних инструктора, 2 радно-окупациона терапеута, 1 виши медицински техничар и неговатељи, који раде на услузи смештаја, пружају и услугу СУП.

Организација рада

Услуга СУП је намењена лицима са интелектуалним или менталним тешкоћама, која услед последица болести, имају тешкоће да живе самостално, без потребне подршке. Сврха услуге јесте повратак корисника дома у локалну заједницу и измештање из система институционалног збрињавања, кроз подршку у стицању што већег степена самосталности који им омогућава квалитетнији независни живот и укључивање у заједницу.

Организација рада и програмске активности конципиране су на начин који је сличан породичним условима живота, уз подстицање индивидуалности сваког корисника. Програм подршке је направљен индивидуално за сваког корисника, према њиховим личним потребама и жељама.

Све ове активности су плански засноване и систематично се спроводе са основном тежњом да особе које користе услугу СУП постигну што виши степен самосталности и интеграције у заједницу. Корисници услуге у кући обављају свакодневне послове. Слободно време проводе користећи све ресурсе локалне заједнице у спортско-рекреативним, културно-забавним и другим активностима по личном одабиру.

Услуга СУП остварује се кроз следеће програмске активности којима се у складу са проценом потреба корисника обезбеђује:

- задовољавање основних животних потреба и осигурање безбедног и пријатног окружења
- активности услуге становања уз подршку, усмерене ка развијању и очувању потенцијала корисника
- правна подршка

Програмске активности прилагођавају се потребама корисника и степену потребне подршке у активностима непосредне бриге о себи и учествовању у активностима у заједници.

Корисници

Број корисника услуге становање уз подршку у току године и на дан 31.12. 2023.године према старости и полу						
Корисници према узрасту	Укупан број корисника у току године (01.01. - 31.12.2023)		Укупно	Број корисника на евиденцији на дан 31.12.2023.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
15 - 17 година						
18 - 25 година						

26 - 64 године	4	5	9	4	5	9
65 - 79 година						
80 и више година						
Укупно	4	5	9	4	5	9

Анализом добијених података, може се закључити да је услугу СУП у 2023. години користило 9 одраслих корисника старости од 26 до 64 године, од којих је незнатно већи број особа женског пола (5) у односу на кориснике мушког пола (4). Сви корисници су са менталним потешкоћама, са процењеним 4. степеном подршке и упућени су са домског смештаја. Од значаја је податак да ни један од 9 корисника, нема пребивалиште у општини Пландиште, већ су сви са територија осталих локалних самоуправа, те да је остварена сарадња са центрима за социјални рад у вези са пресељењем корисника у стамбене јединице.

5. ТЕШКОЋЕ, ИЗАЗОВИ, ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ ДАЉЕГ РАЗВОЈА УСЛУГЕ

Тешкоће са којима се сусрећу пружаоци услуга у реализацији услуге СУП

Четири установе за смештај корисника које пружају услугу СУП, домови у Чуругу, Старом Лецу, Новом Бечеју и Јабуци, истакле су тешкоће у погледу финансирања услуге, с обзиром да се у овим установама услуга искључиво или делом финансира кроз цену домског смештаја, из чега произилазе проблеми пре свега у погледу ангажовања запослених на услузи, трошкова текућег одржавања објеката и станова и сл.

На тешкоће које произилазе из недостатка финансијских средстава указује и Удружење „На пола пута“: *„ограничени буџети често онемогућавају пружање свих потребних услуга и ресурса за кориснике“*. Такође, указује се на чињеницу да уговарање услуге са ЈЛС на кратак период (годину, две) има са собом последицу несигурност и стрепњу и код пружаоца и код корисника услуге. Поред тога, указује се и на тешкоће у вези са мотивацијом запослених и проналажењем новог кадра, с обзиром на висину хонорара и одговорност посла коју носи рад у социјалној заштити: *„Услови рада (висина хонорара) који је предвиђен за асистенте/неговатеље као и стручне раднике је нижи од предвиђеног у институцијама (који је такође нижи од других буџетских издвајања), делује немотивишуће за новозапослене, тако да је проналажење адекватних радника отежано. Такође, висина хонорара не одговара висини очекивања и одговорности које је неопходно имати приликом ангажовања у социјалној заштити“*.

ШОСО „Милан Петровић“ је указао на тешкоћу која се односи на обезбеђивање кадра, јер су ангажовани углавном по уговору о делу, те немају могућност одласка на годишње одморе, боловања нити коришћења замена.

Поједине установе (Дом „Свети Василије Острошки“) указао је на тешкоће које се односе генерално на недовољну сензибилисаност актера у систему социјалне заштите да се подржи развој ове услуге, али и недовољну нормативну уређеност услуге, на шта указује и ШОСО „Милан Петровић“, конкретно када је Град Нови Сад у питању – да постоји потреба за доношењем нормативних аката на нивоу Града који би уредили пружање услуге СУП.

Удружење „На пола пута“ указује и на тешкоће које су у вези са непостојањем добре међусекторске сарадње приликом пружања услуга, што води до неефикасности и непотпуног задовољења потреба корисника, а такође су указали и на недовољну информисаност стручне и шире јавности о сврси и циљу услуге, као и циљној групи, што доводи, по њиховом мишљењу, до тога да се услуга често поистовећује са домским смештајем.

Поједини пружаоци услуге (Дом „Ветерник“) указали су не неке специфичније тешкоће које се односе на реализацију услуге, карактеристике циљне групе и потребу за кадром са тим у вези, с обзиром да је одређеном броју корисника потребно више додатне подршке у савладавању вештина које су им неопходне за самостално становање.

Пружалац услуге „Плава птица“ указао је на тешкоће које се односе на ситуације када долази до погоршања здравственог стања корисника или смањења степена функционалности, што условљава већи степен подршке од онога који нуди становање уз подршку.

Начини превазилажења тешкоћа са којима се суочавају пружаоци услуга

У циљу превазилажења наведених тешкоћа, пружаоци услуга се ослањају искључиво на сопствене ресурсе, настојећи да финансијским и кадровским капацитетима установе и флексибилном организацијом рада, одрже услуге које пружају (домови у Чуругу, Старом Лецу, Новом Бечеју, Јабуци и Ветернику), док поједине установе настоје да прибаве и додатне изворе финансирања кроз пројекте.

Удружење „На пола пута“ такође се ослања на сопствене ресурсе у превазилажењу тешкоћа, кроз флексибилност организације рада и радног времена, као и *„развијањем тимског рада и духа, и континуираним интерним обукама за запослене“*.

Удружење „Плава птица“ тешкоће које је навео превазилази премештајем корисника у објекат Домског смештаја који нуди целодневни надзор и већи степен подршке, а организован је такође при Удружењу.

ШОСО „Милан Петровић“ је упутио иницијативу ка Градској управи за нормативно уређење услуге: неопходна је измена Одлуке о социјалној заштити Града Новог Сада; доношење Правилника о стандардима и нормативима за услугу становања уз подршку; доношење Правилника о цени услуге; увођење могућности партиципације корисника; превазилажење проблема противпожарне заштите и добијање лиценце.

Дом „Колевка“ није истакао посебне тешкоће у досадашњем периоду пружања услуге с обзиром да се ради о новој услузи, пружалац услуге настоји да континуирано проналази начине да одговори на потребе корисника уз одржавање добре комуникације са корисницима и њиховим родитељима.

Примери добре праксе

Без обзира на бројне тешкоће које су истакнуте, а које се пре свега односе на недовољну нормативну уређеност услуге на локалном нивоу и проблеме у вези са финансирањем услуге, општи је утисак да установе социјалне заштите (домови у Чуругу, Старом Лецу, Новом Бечеју и Јабуци) у којима се услуга финансира само или доминантно кроз домски смештај, представљају својеврсан пример добре праксе, у том смислу што су упркос наведеним тешкоћама, ипак успели да расположивим

ресурсима одрже услуге сада већ скоро 20 година. Свакако, да пример добре праксе представљају лиценцирани пружаоци услуге из нејавног сектора, који такође имају вишегодишње искуство у пружању ове услуге, а које су успостављене као директан одговор на препознате потребе корисника циљне групе ове услуге.

Сви пружаоци услуга истичу као пример добре праксе чињеницу да сама услуга остварује своју сврху – корисници живе самостално у заједницама уз потребан ниво подршке, интегрисани су у заједницу, а поједини корисници су се и потпуно осамосталили или вратили у своје примарне породице.

Пример добре праксе представљају и ЈЛС Панчево и Кула које путем јавног позива за финансирање услуга социјалне заштите наручују и кроз јавну набавку финансирају услугу, од лиценцираног пружаоца услуге. Овакав вид наручивања и уговарања услуге је у складу са Законом о социјалној заштити, при чему је обезбеђен очекивани ниво квалитета услуге, с обзиром да се ради о лиценцираним пружаоцима.

Као пример добре праксе треба поменути сарадњу коју остварује Удружење „На пола пута“ које од самог почетка пружања услуге сарађује са пружаоцима услуге из целе Србије: Асоцијација за промовисање инклузије Србије – АПИ Србије из Београда, ШОСО „Милан Петровић“ из Новог Сада, Удружење МНРО „Плава птица“ из Куле и „Каритас“ из Шапца. У току 2024. године започета је и сарадња са пружаоцима услуге СУП чија је циљна група млади који напуштају систем социјалне заштите. У региону остварују сарадњу са Савезом СУМЕРО из Босне и Херцеговине и ПОРАКА из Северне Македоније. Удружење је и члан Европске асоцијације пружалаца услуга социјалне заштите за особе са инвалидитетом (ЕАСПД) и ИРИС - мреже пружаоца услуга социјалне заштите југоисточне Европе. ШОСО „Милан Петровић“ такође је активан пружалац на пољу остваривања сарадње са другим пружаоцима у земљи и региону, пример такве сарадње је са пружаоцем услуге из Хрватске - Организованим становањем при Центру за рехабилитацију у Загребу.

Установе социјалне заштите које су пружаоци услуге СУП, у много мањој мери су активне на пољу сарадње са другим пружаоцима, или чак изјављују да немају сарадњу са другим пружаоцима ове услуге.

Перспективе даљег развоја услуге СУП

Већина пружалаца услуге, перспективу даљег развоја услуге коју пружају, види првенствено кроз постојање стабилног извора финансирања услуге. Нормативно уређење услуге на локалном нивоу истиче ШОСО „Милан Петровић“, као неопходност за даљи развој услуге коју пружа. Поједини пружаоци препознају потребу за проширењем капацитета услуге (УГ „Плава Птица“ и Дом „1. октобар“), а препознаје се и потреба за даљим унапређењем развоја услуге у смислу унапређења услова за живот корисника, проширења садржаја услуге, унапређења услова рада асистената/неговатеља и стручног тима, као што наводи УГ „На пола пута“. Дом „1. октобар“ наводи да има јасну визију и могућност за понуду разноврсних садржаја спортског, рекреативног, забавног и културног карактера, за кориснике услуге. Дом „Колевка“ као нови пружалац услуге у перспективи даљег пружања услуге препознаје важност развоја разноврсних садржаја и активности на свакодневном нивоу, као и што веће укључености корисника у ширу друштвену заједницу.

6. ПРЕДЛОЗИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ НОРМАТИВНОГ ОКВИРА И РАЗВОЈ УСЛУГЕ СУП

Предлози за унапређење нормативног оквира и начина финансирања

Поједини пружаоци услуга (ШОСО "Милан Петровић") указали су на потребу доношења недостајућих нормативних аката на нивоу локалне заједнице, а који би нормативно уредили пружање услуге у локалној средини (измена Одлуке о социјалној заштити Града, доношење Правилника о условима и стандардима за пружање услуге Становања уз подршку; Правилник о критеријумима и мерилима за утврђивање цене услуге; Правилника о мерилима и критеријумима о учешћу корисника и њихових сродника обавезних на издржавање и трошковима услуге становања уз подршку; Решење о утврђивању цене услуге).

Установе за душевно оболела лица указале су на потребу уређивања области финансирања услуге СУП, а која се актуелно у овим установама претежно или искључиво финансира само кроз цену домског смештаја, а која не обухвата додатне трошкове које код ове услуге постоје (ангажовано особље, стручне раднике и сараднике, трошкове одржавања стамбене заједнице и сл). У складу са Законом о социјалној заштити предлаже се финансирање услуге из наменских трансфера за локалне самоуправе 3. и 4. групе развијености (члан 206 став 1 тачка 8) или у потпуности из буџета РС (у складу са чланом 207, став 1 тачка 2).

Удружење „На пола пута“ указује да успостављање услуге СУП треба бити обавезујући за све ЈЛС у односу на број становника одређене општине, без обзира да ли се услуге социјалне заштите финансирају из буџета ЈЛС или преко наменских трансфера. Такође, приликом одређивања цене рада запослених не треба се одређивати према актуелној минималној цени рада. Ово Удружење указалио је на потребу усаглашавања и измене других прописа који су релевантни за примену услуге и поступак њеног лиценцирања. Тако на пример, указује се на потребу:

- Допуне шифарника занимања - у шифарнику занимања не постоји ниједно занимање које је везано за услугу СУП, а помиње се у Правилнику о ближим условима и стандардима услуга социјалне заштите (саветник за осамостаљивање).
- Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите - није усаглашен са другим законима (Закон о санитарном надзору који забрањује надзор у приватном стану).
- Правилник о лиценцирању наводи да се приликом обнављања/проширивања лиценце, (уколико се нешто није променило), сва документација доставља поново, као приликом првог лиценцирања, што додатно отежава посао. Предлог је да се то односи само уколико има промена у односу на основну (прву) лиценцу, поготово везано за стан у коме се пружа услуга.
- У Правилнику о лиценцирању није наведено која врста уговора је предвиђена за запослене (инспектори условљавају да то буде уговор о раду).
- Постоје четири модела коришћења стана за становање уз подршку (изнајмљен, додељен од стране ЈЛС, стан корисника, стан пружаоца услуге), а за сваки се приликом лиценцирања услуге тражи: план зграде, плаца и самог стана, уговори са комуналним предузећима и ЕПС-ом. У Правилнику је наведено да је потребан уговор, а информација која се добија од инспектора јесте да је довољан задњи плаћен рачун као доказ, уговор са станодавцем оверен у

Пореској управи-уколико је стан у најму чак и уколико је стан у власништву корисника услуге и /или родитеља/старатеља.

- Пореска управа неће да оверава уговор о бесплатном коришћењу стана, а за лиценцу се тражи оверен уговор. Уколико се и даје стан на бесплатно коришћење власник стана (корисник услуге или родитељ или неко други) не може да оствари право на отпис пореза на непокретност за тај стан иако је по прописима то предвиђено. Уговор о најму стана Пореска управа третира као пословни простор а не као стамбени како се у реалности и користи, јер простор користи пружалац услуге који је правно лице. За сваки стан који се користи се плаћа порез на најам у висини од 20% нето цене најма, што представља велико финансијско оптерећење за пружаоца услуге и знатно поскупљује услугу.

Предлози за измене и допуне функционалних и структуралних стандарда

Поједини пружаоци услуге сматрају да постојеће структуралне и функционалне стандарде за пружање услуге становање уз подршку није потребно допунити или изменити („Колевка“, „Ветерник“, „Срце у јабуци“ и „1. октобар“).

Један број пружаоца услуге (ШОСО Милан Петровић, Дом „Свети Василије Острошки“), Удружења „Плава птица“ и „На пола пута“), указују на потребу усклађивања структуралних стандарда са категоријом и степеном подршке корисницима, тј. да минимални број стручних радника и сарадника мора уважавати степен потребне подршке корисницима. Он мора бити већи за кориснике са 1. и 2. степеном подршке, посебно број ангажованих неговатељица, док за кориснике са 3. и 4. степеном подршке предлаже се већи број стручних радника – саветника за осамостаљивање.

Удружење „На пола пута“ предлаже да се уместо теримина неговатељи (члан 95 Правилника) користи термин асистент подршке у услузи СУП. На овакав начин не би долазило до додатног неразумевања и погрешног тумачења сврхе услуге од стране корисника, старатеља и стручних радника.

ШОСО „Милан Петровић“ предлаже да за кориснике 1. и 2. степена подршке треба дати могућност већег броја корисника по стамбеној јединици. Постоји могућност, према мишљењу ове установе да се, уз измене подзаконских аката, предвиди и развије нова услуга социјалне заштите на локалном нивоу за ове кориснике (1. и 2. степена подршке).

Предлаже се и прецизније дефинисање циљне групе услуге која се односи на особе са инвалидитетом (члан 88 Правилника став 1- Услуга је дуготрајно доступна особама са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним тешкоћама, са навршених 15 година).

Дом „Свети Василије Острошки“ указује да заједнички структурални стандард дефинисан Правилником у члану 6 став 7 „објекат има систем централног грејања“ није адекватан за услугу СУП, односно да у стамбеним објектима могу постојати други системи грејања који обезбеђују адекватну собну температуру. У истом члану 6 Правилника и став 7 који гласи: објекат који је спратан за кретање корисника треба да има обезбеђен вертикални транспорт и то: покретну столицу ако је на свакој етажи смештено до 20 корисника, а лифт ако је на свакој етажи смештено више од 20 корисника или ако је објекат спратности П+3 и више, представници ове Установе

сматрају да је ограничавајући за развој услуге СУП, односно да га треба прилагодити овој услузи.

Шта је потребно како би се услуга становања уз подршку развила и у другим локалним заједницама?

Већина пружалаца услуге истиче важност стабилног извора финансирања услуге СУП за њену одрживост али и успостављање у другим локалним заједницама. Финансирање услуге из републичког буџета препознаје се као стабилан и сигуран извор финансирања услуге. Пружаоци услуге, такође, указују на потребу:

- Координације и сарадње Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства за локалну самоуправу, у циљу подршке ЈЛС у успостављању и развоју услуге СУП;
- Укључивање других релевантних институција у склопу локалних заједница у промовисање и развој услуге СУП;
- Повећање сензибилитета и идентификовање корисника који имају потребе за овом врстом услуге;
- Развој услуге кроз програме који се финансирају на основу конкурса за унапређење и развој услуга социјалне заштите које спроводи Министарство рада, запошљавања, борачка и социјална питања;
- Омогућити да „новац прати корисника“;
- Информисање стручне јавности, представника ЈЛС, родитеља и потенцијалних корисника о услузи СУП;
- Едукација потенцијалних пружалаца услуге;
- Подсетицање ЈЛС да донесу Одлуке о социјалној заштити и Правилнике о пружању услуге и финансирању услуга социјалне заштите и обезбеде финансирање услуге.

Коментари, сугестије

ШОСО „Милан Петровић“ указује да: *"на националном нивоу су донесени многи документи који се баве овом проблематиком, али имплементација на локалном нивоу је изостала. Закон о социјалној заштити који је донет 2011. године, а стратегија пре тога, уврстили су становање уз подршку као услугу. Само у пар локалних самоуправа у Србији се програм реализује. Свакако је ово питање којим би требало да се позабаве надлежне институције на свим нивоима, јер потребе за овом услугом свакако постоје"*.

7. ЗАКЉУЧЦИ

На територији АП Војводине током 2023. године услугу СУП за ОСИ пружало је 9 пружалаца услуге: 2 удружења грађана, 1 образовна установа, 2 дома за децу и младе са сметњама у развоју, 3 дома за душевно оболела лица и 1 дом за лица ометена у менталном развоју. Од 9 пружалаца услуге, 2 су лиценцирана.

Услуга је пружана у следећим градовима/општинама на територији АП Војводине: Град Нови Сад, Град Панчево, Град Суботица, Општина Жабал, Општина Кула, Општина Нови Бечеј и Општина Пландиште. Дакле, услуга је доступна у само 7 градова/општина од укупно 45 на територији АП Војводине, што је процентуално изражено 15% од укупног броја градова/општина.

Укупни капацитет услуге СУП за ОСИ у АП Војводини износи 158 места, на крају 2023. године услугу је користило 146 корисника. Капацитет услуге СУП за ОСИ износи само 7% укупног капацитета за домски смештај ОСИ у АП Војводини. На листама чекања

пружалаца услуга на дан 31.12.2023. године није било корисника, или пружаоци услуга немају листе чекања.

На основу достављених података од пружалаца услуга, закључујемо да је нормативно уређење обезбеђења услуге СУП у већини општина/градова задржано само на нивоу дефинисања услуге општинским/градским Одлукама о социјалној заштити, док 1 општина ни Одлуком о социјалној заштити није предвидела пружање услуге СУП. Само у Граду Панчеву је пружање услуге ближе уређено Правилником о ближим условима, поступку и начину остваривања права на коришћење услуга социјалне заштите и материјалну подршку, а у Општини Кула Правилником је уређено учешће корисника у трошковима услуга социјалне заштите. У другим ЈЛС нису донети релевантни правилници у вези са услугом СУП као што су: Правилник о условима и стандардима за пружање услуге Становања уз подршку; Правилник о критеријумима и мерилима за утврђивање цене услуге; Правилник о мерилима и критеријумима о учешћу корисника и њихових сродника обавезних на издржавање и трошковима услуге становања уз подршку.

Укупни расходи за услугу СУП у АП Војводини током 2023. године износили су 97.038.938,31 динара. Највећи удео ишао је из буџета локалних самоуправа (90%), док је из партиципације корисника обезбеђено 10% укупних расхода услуге. Треба напоменути да укупни расходи од 97.038.938,31 динара који су овде приказани не представљају реалну слику укупних расхода, с обзиром да се услуга у 3 установе финансира искључиво кроз цену домског смештаја (домови у Чуругу, Старом Лецу и Новом Бечеју, а у 2 установе (домови „Ветерник“ и „Срце у јабуци“) комбиновано кроз домски смештај и програме унапређења социјалне заштите ЈЛС.

У оним општинама/градовима где услугу пружају лиценцирани пружаоци, финансирање услуге обезбеђује се из буџета општине/града, кроз јавну набавку, и партиципацију корисника (Општина Кула и Град Панчево). У појединим градовима услуга је у целости финансирана из буџета Града - по Програму унапређења социјалне заштите (Нови Сад – за услугу коју пружа ШОСО „Милан Петровић“ и у Суботици за услугу коју пружа Дом „Колевка“). Финансирање услуге није уређено када су пружаоци услуге установе социјалне заштите за смештај корисника (домови за душевно оболела лица и лица ометена у менталном развоју), с обзиром да се услуга СУП у овим установама искључиво или делом финансира кроз цену домског смештаја.

Што се тиче просторних услова у којима је организована услуга СУП, сви пружаоци услуга пружају услугу у објектима/кућама или становима, који су у складу са потребама корисника и пружања услуге. Према подацима који су достављени од пружалаца услуга, сви пружаоци испуњавају услове који се односе на локацију објекта, опрему и несметано функционисање корисника и прописани су заједничким структуралним стандардима (чланови 6 и 9 Правилника о минималним стандардима за пружање услуга социјалне заштите). Већина пружалаца испуњава и услове који су прописани посебним структуралним стандардима (члан 93 Правилника), а који се односе на број корисника по стамбеној јединици и соби и на квадратуру стамбеног простора по кориснику. Дакле, можемо закључити да пружаоци услуга располажу просторним условима који пружају безбедно окружење за боравак корисника, приступачни су, опремљени потребним намештајем и опремом и усклађени са потребама корисника.

На пружању услуге СУП ангажовано је укупно 21 стручних радника, 61 сарадника (у највећем броју неговатељица) и 18 радника других профила који нису обавезујући стандардима (на пример радно-окупациони терапеути). Потребно је напоменути да расположиви подаци о ангажованом особљу на услузи не представљају у потпуности реалну слику о капацитетима људских ресурса за услугу СУП, с обзиром да је део од наведеног броја ангажованих радника фактички запослен у установама на пружању услуге домског смештаја, али су ангажовани и на пружању услуге СУП.

Код већине пружалаца услуга ангажовани стручни кадар има лиценце за обављање основних стучних послова у социјалној заштити. Међутим, само код мањег броја пружалаца услуга, ангажовани кадар прошао је релевантне програме обука за пружање услуге СУП. Стручном усавршавању неопходно је посветити већу пажњу, имајући у виду и чињеницу да је у Каталогу акредитованих програма обука у социјалној заштити расположив већи број обука о услузи СУП: 1. „Становање уз подршку – теоријски и практични аспекти пружања услуге“ (46 сати); 2. „Пружање услуге становање уз подршку за особе са инвалидитетом“ (14 сати); 3. „Становање уз подршку – општи принципи услуге и специфичности у раду са особама са аутизмом“ (16 сати); 4. „Становање уз подршку за особе са инвалидитетом – успостављање и пружање услуге“ (32 сата).

Код 4, од укупно 9 пружаоца услуге организован је 24 часовни надзор тј. присуство барем једног запосленог у објектима услуге СУП. Код осталих пружаоца услуге ангажовано особље присутно је у дневној смени али је организовано тзв. пасивно дежурство, тј. ангажована лица доступна су на мобилни телефон и по потреби врше обилазак корисника и станова. Код свих пружаоца услуге СУП корисници су активно укључени у свакодневне животне активности у становима/објектима: одржавање личне хигијене, хигијене објекта, одеће, припреми obroка у складу са својим способностима тј. процењеним степеном подршке. Код свих пружаоца услуге корисници се укључују у активности у заједници или као што је то карактеристично за установе за смештај, укључују се у радно-терапијске и окупационе активности које се организују у оквиру домског смештаја.

На крају 2023. године услугу СУП је користило 146 корисника, а на листама чекања пружалаца услуга на крају године није било корисника. Флуктуација корисника је врло мала, практично нови корисници услуге током 2023. године су већином корисници новоуспостављене услуге у Суботици, а што је у складу са сврхом услуге која је дуготрајно доступна особама са инвалидитетом.

У старосној структури доминирају корисници старости од 26 до 64 године, са уделом од 88% у односу на укупан број корисника. У полној структури уједначен је број жена и мушкараца, мушки корисници су заступљени са уделом од 52%, а жене са 48%. Корисници услуге су лица са интелектуалним, менталним тешкоћама и вишеструким сметњама. Углавном су пружаоци услуга профилисани за пружање услуге корисницима са одређеном врстом инвалидитета (интелектуалне или менталне тешкоће), док већина корисника са вишеструким сметњама су корисници ШОСО „Милан Петровић“.

Корисници услуге СУП, када су пружаоци услуге домови за душевно оболела лица и лица ометена у менталном развоју, углавном су корисници који су претходно били на домском смештају у овим установама (у формалном смислу и даље су корисници услуге смештаја), али значајан удео од укупног броја корисника (скоро 40%) у услугу СУП дошло је и из примарних породица, у питању су други пружаоци услуга (ШОСО „Милан Петровић“, Дом „Колевка“, „На пола Пута“ и „Плава Птица“).

Од укупно 143 корисника услуге СУП у АП Војводини 40 корисника истовремено користи и услугу дневног боравка, само 8 (5%) корисника је укључено у рад у предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом, само 8 (5%) корисника радно ангажованих у отвореној привреди. Само 12 (8%) корисника укључено је у активности Радног центра који постоји као програмска активност при ШОСО „Милан Петровић,, у Новом Саду и Удружењу „На пола пута“ у Панчеву, али не као посебна установа. У свим другим срединама, корисници услуге СУП нису укључени у активности Радних центара и нису доступни обједињени подаци о њиховом функционисању у локалним заједницама. Ови подаци посредно указују да недостају прилике у локалној заједници за радно ангажовање ОСИ и да је потребно много више радити на стварању предуслова за остваривање права ОСИ на рад и запошљавање.

8. ПРЕПОРУКЕ

Нормативно уређење и финансирање услуге СУП за ОСИ

- У циљу одрживости услуга СУП за ОСИ у локалним заједницама у којима је актуелно успостављена, као и циљу успостављање услуге у другим локалним заједницама неопходно је:
 - ✓ Успостављање/наставак стратешког планирања социјалне заштите у локалним заједницама, а у складу са приоритетима дефинисаним Стратегијом деинституционализације и развоја локалних услуга социјалне заштите¹⁵. Важан предуслов за стратешко планирање социјалне заштите у локалним заједницама је предходно доношење нове Стратегије развоја социјалне заштите Републике Србије
 - ✓ У постојеће Одлуке о социјалној заштити градова/општина уврстити и услугу становања уз подршку за ОСИ
 - ✓ Доношење релевантних правилника у локалним заједницама у вези са услугом СУП за ОСИ као што су: Правилника о условима и стандардима за пружање услуге Становања уз подршку; Правилник о критеријумима и мерилима за утврђивање цене услуге; Правилник о мерилима и критеријумима о учешћу корисника и њихових сродника обавезних на издржавање и трошковима услуге становања уз подршку
 - ✓ Уредити област финансирања услуге СУП за ОСИ кроз: обезбеђивање финансирања услуге из буџета Републике Србије у складу са чланом 206 став 8 Закона о социјалној заштити; обезбеђивање финансирања услуге из буџета ЈЛС у јединицама чији је степен развијености изнад републичког просека у складу са чланом 209 став 3 Закона о социјалној заштити; обезбеђивањем финансирања услуге СУП кроз наменске трансфере из буџета Републике Србије
 - ✓ На националном нивоу креирати методологију за формирање цене услуге СУП, која ће представљати методолошки оквир и дати смернице за формирање цене услуге на нивоу ЈЛС
- У циљу олакшавања процеса лиценцирања услуге СУП поједини пружаци услуге указали су на потребу допуна и измена (појашњења) Правилника о лиценцирању организација социјалне заштите¹⁶.
- Шифрарник занимања допунити занимањем саветника за осамостаљивање.

¹⁵ Стратегија деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022-2026.године ("Службени гласник РС", број 12 од 1. фебруара 2022.)

¹⁶ Правилник о лиценцирању организација социјалне заштите ("Службени гласник РС", број 42 од 14. маја 2013.)

Измене и допуне стандарда дефинисаних Правилником о ближим условима и стандардима услуга социјалне заштите

- Прецизније дефинисање циљне групе корисника услуге СУП дате у члану 89 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите.
- Структуралне стандарде везане за основне кадрове дефинисане чланом 94 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите потребно је ускладити са категоријом и степеном подршке корисницима односно, минимални број стручних радника и сарадника мора уважавати степен потребне подршке корисницима. Он мора бити већи за кориснике са 1. и 2. степеном подршке, посебно број ангажованих неговатељица, док за кориснике са 3. и 4. степеном подршке предлаже се већи број стручних радника – саветника за осамостаљивање.
- Размотрити/преиспитати која врста сарадника је потребна за ангажовање на услузи СУП, а актуелно дефинисаних чланом 95 Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (неговатељица или асистент).
- Заједнички структурални стандард дефинисан у члану 6 став 7 потребно је изменити избацивањем речи „централно“. Наиме, према оцени пружаоца услуге потребно је да објекат у коме се пружа услуга СУП има „систем грејања који који обезбеђује адекватну собну температуру“. Постојећем одредбом да објекат мора имати систем централног грејања не уважавају се актуелни услови у стамбеним објектима (кућама) а који се користе у сврху услуге СУП и који одговарају просечној опремљености кућа у локалној заједници, а чиме се и ограничава могућност за успостављање услуге у другим срединама.

Предлози и предуслови за развој услуге и успостављање услуге у другим локалним заједницама

- Информисање стручне јавности, представника ЈЛС, родитеља и потенцијалних корисника и шире јавности о услузи СУП, правима и потребама ОСИ
- Промоција услуге СУП кроз примере добре праксе од стране актуелних пружаоца услуге СУП. У активности промоције укључити и друге релевантне установе и организације на локалном нивоу (удружења ОСИ, удружења родитеља ОСИ, ЦСР и сл)
- Едукација стручних радника и сарадника ангажованих на услузи СУП кроз акредитоване програме обука релевантних за услугу и друге видове стручног усавршавања
- Едукација стручних радника и сарадника пружаоца услуге домског смештаја за ОСИ као и пружалаца других услуга за ОСИ о услузи СУП и њеном покретању кроз реализацију акредитованих програма обуке у систему социјалне заштите
- Координација и сарадња Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Министарства за локалну самоуправу у циљу подршке ЈЛС у успостављању и развоју услуге СУП
- Стручна подршка ЈЛС у изради локалних стратегија развоја социјалне заштите, измени и допуни постојећих Одлука о социјалној заштити и доношењу правилника релевантних за услугу СУП
- Развој услуге кроз програме који се финансирају на основу конкурса за унапређење и развој услуга социјалне заштите које спроводи Министарство рада, запошљавања, борачка и социјална питања и/или конкурса које спроводи АП Војводина и ЈЛС. Дефинисање развоја услуге СУП за ОСИ као приоритетне